

ด่วนที่สุด

ที่ ฉช ๐๐๑๙/ว ๕๐ ๓๑

ศาลากลางจังหวัดฉะเชิงเทรา

ถนนเรืองวุฒิ ฉช ๒๔๐๐๐

๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง แนวทางการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตามข้อเสนอแนะของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

เรียน นายอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ที่ ตผ ๐๐๒๖/๒๑๓๓

ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๓

จำนวน ๑ ชุด

๒. แผนการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยวฯ

จำนวน ๑ ฉบับ

๓. แบบรายงานผลการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะฯ

จำนวน ๑ ชุด

๔. สรุปผลการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยวฯ

จำนวน ๑ ชุด

๕. แนวทางการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

จำนวน ๑ ชุด

๖. แบบสรุปผลการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

จำนวน ๑ ชุด

๗. แบบจัดเก็บข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีฯ

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยสำนักตรวจสอบการดำเนินงานที่ ๕ ส่งรายงานการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยผลการตรวจสอบมีข้อตรวจพบและข้อเสนอแนะให้กรมการพัฒนาชุมชนดำเนินการ แล้วแจ้งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และกระทรวงมหาดไทยทราบ ภายใน ๖๐ วัน ตามนัยมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑

เพื่อให้การดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตามข้อตรวจพบและข้อเสนอแนะของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จังหวัดขอให้อำเภอมอบหมายสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดำเนินการดังนี้

๑. มอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบศึกษาและดำเนินการกิจกรรมตามข้อเสนอแนะของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

๒. จัดทำแผนงานการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี / หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP VILLAGE) / หมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน (SE) ส่งให้จังหวัดภายในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ ทาง E-mail:cdpadrew@hotmail.com (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๓. ขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (Action plan) และรายงานผลการดำเนินงานให้จังหวัดทราบ จำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ ๑ ภายในวันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ครั้งที่ ๒ ภายในวันพุธที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ และครั้งที่ ๓ ภายในวันจันทร์ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

๔. ดำเนินการทบทวนผลการจัดประเภทและประเมินผลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้แล้วเสร็จ ส่งให้จังหวัดภายในวันอังคารที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ ทาง E-mail:cdpadrew@hotmail.com (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๔-๖)

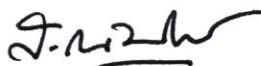
/๕.ทบทวนโครงสร้าง...

๕. ทบทวนโครงสร้างคณะกรรมการบริหารชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี (เช่น กำหนดให้มี ปรากฏชุมชนและเยาวชนรุ่นใหม่ อยู่ในโครงสร้างฯ เป็นต้น) รวมถึงกำหนดอำนาจบทบาท หน้าที่ของ คณะกรรมการบริหารชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้มีความชัดเจน เพื่อให้สามารถเป็นกลไกในการพัฒนา และส่งเสริมให้เกิดหมู่บ้าน/ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ได้อย่างแท้จริง และสำเนาคำสั่งส่งให้จังหวัด ภายในวันอังคารที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๓

๖. มอบหมายเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เข้าร่วม ประชุมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดเก็บและบันทึกข้อมูลในเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) CBT-APP ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในวันอังคารที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุมสำนักงานพัฒนา ชุมชนจังหวัดฉะเชิงเทรา พร้อมจัดทำแบบจัดเก็บข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ผ่าน Application (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๗) เพื่อใช้ในการบันทึกข้อมูลในเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application)

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสรายุทธ แก้วกุลปรีชา)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา

กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน

โทร.๐ ๓๘๕๑ ๑๒๓๙

โทรสาร ๐ ๓๘๘๑ ๔๔๔๓

เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้
ภายในปี ๒๕๖๕

Change for Good

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ
กรุงเทพฯ
เลขที่: 201/13
วันที่: 1576
เวลา: 16.13

กรมการพัฒนาชุมชน
เลขรับ: 698
วันที่: 29 ก.ค. 2563
เวลา: 15.10

ที่ ตผ ๐๐๒๖/ ๒๑ ก.ค.

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๕๐๐

30 ก.ค. 2563
16.00 น.

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง การตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

เรียน อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน ๑ เล่ม

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน โดยสำนักตรวจสอบการดำเนินงานที่ ๕ ได้ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เสร็จแล้ว ผลการตรวจสอบมีข้อตรวจพบและข้อเสนอแนะ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงขอส่งรายงานการตรวจสอบมาเพื่อดำเนินการตามข้อเสนอแนะ แล้วแจ้งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ทราบภายใน ๖๐ วัน ทั้งนี้ ได้ส่งสำเนารายงานการตรวจสอบดังกล่าวให้ปลัดกระทรวงมหาดไทย เพื่อทราบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นางพนีย์ มโนดำรงธรรม)

รองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

สำนักตรวจสอบการดำเนินงานที่ ๕

โทร. ๐ ๒๑๒๖ ๑๕๐๐ ต่อ ๙๔๔๒

โทรสาร ๐ ๒๒๗๘ ๐๒๗๙

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : pao5@oag.go.th

รายงานการตรวจสอบ
ผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินงาน
โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

กรมการพัฒนาชุมชน
กระทรวงมหาดไทย

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้รับจัดสรรงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 9,328.12 ล้านบาท ให้ดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ส่งเสริมให้เกิดรายได้กับชุมชน ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึงและกระตุ้นเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศให้มีความเข้มแข็ง โดยการเปลี่ยนผ่านจากยุคการผลิตสินค้า OTOP ออกจากชุมชนเพียงด้านเดียวสู่ช่องทาง การเพิ่มรายได้ตามความต้องการ (Demand Driven Local Economy) โดยการขายสินค้าอยู่ในชุมชนที่มาจากการท่องเที่ยวโดยใช้เสน่ห์ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์แปลงเป็นรายได้ เป็นชุมชนท่องเที่ยวที่มีเสน่ห์ดึงดูดและมีคุณค่าเพียงพอให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนและใช้จ่ายเงิน ในทุกกิจกรรมของชุมชน รายได้จะกระจายอยู่กับคนในชุมชน ทุกคนมีความสุข เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (Strength within) และเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างแท้จริง

การดำเนินโครงการกำหนดพื้นที่เป้าหมายจำนวน 3,273 หมู่บ้าน/ชุมชน ครอบคลุม 76 จังหวัด และได้กำหนดระยะเวลาการดำเนินงานโครงการไว้ในช่วงไตรมาส 3-4 ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 (เดือนเมษายน-กันยายน 2561) ซึ่งจากการตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการพบว่ายังมีข้อเท็จจริงและข้อจำกัดที่สำคัญบางประการที่ทำให้การดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิดียังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์และไม่มีประสิทธิภาพ โดยมีประเด็นข้อตรวจพบที่สำคัญจำนวน 2 ประเด็น สรุปได้ดังนี้

ข้อตรวจพบที่ 1 การดำเนินกิจกรรมใน 5 กระบวนการหลักไม่สามารถเป็นกลไกในการพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดหมู่บ้าน/ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้อย่างแท้จริง

การดำเนินงานตามโครงการ 5 กระบวนการ ที่ดำเนินการโดยส่วนภูมิภาค ได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวน 8,344.26 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 89.45 ของงบประมาณทั้งหมดของโครงการ จากการสุ่มตรวจสอบหมู่บ้าน/ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 74 แห่ง ในพื้นที่ 11 จังหวัด ได้แก่จังหวัด ตราด นครนายก บุรีรัมย์ พระนครศรีอยุธยา แพร่ ราชบุรี ลำปาง ศรีสะเกษ สตูล สมุทรสงคราม และ อุบลราชธานี พบว่า ในแต่ละกระบวนการมีสภาพข้อเท็จจริงและปัญหาหลายประการ ดังนี้

กระบวนการที่ 1 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

1.1 ตัวแทนหมู่บ้าน/ชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมบางส่วนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นบุคลากรด้านการท่องเที่ยวได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมบางส่วนไม่มีพื้นฐานความรู้ที่จำเป็นมาก่อน ประกอบกับระยะเวลาการอบรมที่สั้น กิจกรรมหรือหลักสูตรละประมาณ 1-5 วัน รวมถึงมีตัวแทนจำนวนมากที่ต้องอบรมหลายหลักสูตรจนเกิดความสับสน ส่งผลทำให้บุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมยังไม่มีความพร้อมในปฏิบัติหน้าที่จริงได้ นอกจากนี้ บางส่วนยังไม่สามารถปฏิบัติ

หน้าที่ได้อย่างสม่ำเสมอเนื่องจากข้อจำกัดส่วนบุคคล เช่น ผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดด้านสุขภาพและความคล่องตัว หรือตัวแทนในวัยทำงานหรือวัยเรียนส่วนใหญ่ที่มีภารกิจส่วนตัว

ทั้งนี้ การกำหนดวิธีการพัฒนาบุคลากรของจังหวัดที่สุ่มตรวจสอบทั้ง 11 จังหวัด ในพื้นที่จังหวัดเดียวกันจะมีกิจกรรมหลักเหมือนกัน และกำหนดตัวแทนจากหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อรับการฝึกอบรมในจำนวนที่เท่ากันทุกแห่ง ในขณะที่แต่ละพื้นที่ต่างมีบริบทที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้น จึงไม่ใช่วิธีการที่เหมาะสม เช่น การกำหนดจำนวนผู้เข้าอบรมที่เท่ากันหมู่บ้าน/ชุมชนละ 20-50 คน นับว่าเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรในพื้นที่ ทำให้แต่ละแห่งต้องส่งตัวแทนที่อาจไม่มีความพร้อมเข้าร่วมฝึกอบรมเพื่อให้เต็มจำนวน และหลายคนต้องเข้าร่วมมากกว่า 1 กิจกรรม ซึ่งมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนมากที่ยังสับสน จำไม่ได้ว่าได้เข้าอบรมเรื่องใดไปแล้วบ้าง

นอกจากนี้ ยังไม่พบว่า การดำเนินโครงการทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ หรือหมู่บ้าน/ชุมชน มีแนวทางที่ชัดเจนในการต่อยอดเพื่อให้เกิดบุคลากรที่มีศักยภาพเพื่อเป็นกลไกในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เช่น ทุกพื้นที่ที่มีการอบรมหลักสูตรการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ยังไม่มีการนำความรู้มาถ่ายทอดต่อ ทำให้ไม่สามารถสร้างโครงข่ายการเป็นเจ้าบ้านที่ดีให้เกิดขึ้นทั่วทั้งพื้นที่ตามหลักการของการท่องเที่ยวชุมชน หรือยังไม่มีการส่งต่อความรู้เพื่อทดแทนบุคลากรเดิมที่ได้รับการอบรม ทั้งกรณีของผู้สูงอายุ ผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน หรือนักเรียนนักศึกษา ซึ่งเมื่อระยะเวลาผ่านไปอาจมีข้อจำกัดมากขึ้นจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

1.2 แผนธุรกิจชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ส่วนใหญ่ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้ พบว่าหมู่บ้าน/ชุมชนที่สุ่มตรวจสอบเกือบทั้งหมด ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของแผนธุรกิจ บางแห่งยังจำไม่ได้ว่าเคยมีการจัดทำแผนธุรกิจชุมชนท่องเที่ยวของพื้นที่ตนเอง นอกจากนี้ หมู่บ้าน/ชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความชัดเจนในการนำแผนธุรกิจชุมชนท่องเที่ยวที่จัดทำไปดำเนินการต่ออย่างเป็นรูปธรรม

กระบวนการที่ 2 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก

2.1 กิจกรรมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกเน้นการตกแต่งและปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อสร้างแลนด์มาร์คและจุดเช็คอิน โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ ส่วนใหญ่เน้นการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อจัดทำแลนด์มาร์ค (Landmark) และจุดเช็คอิน (Check-in) โดยการนำวัสดุอุปกรณ์จากภายนอกไปติดตั้งในพื้นที่ เช่น ชุ้มประตู สะพานไม้ไผ่ ชุมนไม้ไผ่ ศาลาไม้ไผ่ ฉากหลังถ่ายรูป ป้ายต่าง ๆ และต้นไม้ประดับ ซึ่งเป็นเพียงการตกแต่งรูปลักษณ์ภายนอกเท่านั้น ยังไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนด้านการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีอยู่ นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตว่าหมู่บ้าน/ชุมชนที่สุ่มตรวจสอบส่วนใหญ่ไม่มีสถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยวอยู่เดิมที่สามารถพัฒนาให้เกิดความน่าสนใจได้

2.2 วัสดุและอุปกรณ์ในการปรับปรุงภูมิทัศน์มีรูปแบบไม่แตกต่างกัน ใช้วัสดุชนิดเดียวกัน ไม่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ที่โดดเด่นและแตกต่างอย่างชัดเจน จากการตรวจสอบทั้ง 11 จังหวัดที่สุ่มตรวจสอบ พบข้อเท็จจริง ดังนี้

2.2.1 มีการนำวัสดุและอุปกรณ์มาติดตั้งในหมู่บ้าน/ชุมชนในลักษณะที่เหมือนกัน หรือซ้ำกันเป็นจำนวนมาก เช่น ซุ้มประตู สะพานไม้ไผ่ รูปปูนปั้น ฉากหลังสำหรับถ่ายรูป ซุ้มไม้ไผ่ แคร่ไม้ไผ่ ศาลาไม้ไผ่ และการนำต้นไม้มาจัดทำสวน และส่วนใหญ่ใช้วัสดุในการจัดทำที่เหมือน ๆ กัน เช่น ไม้ไผ่ ปูนปลาสเตอร์ และพลาสติก ซึ่งในภาพรวมยังไม่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่ได้อย่างชัดเจน

2.2.2 วัสดุและอุปกรณ์ที่นำไปติดตั้งในแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชน ไม่เสริมสร้างให้เกิดความสวยงามหรือความโดดเด่นของพื้นที่ บางหมู่บ้าน/ชุมชนมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่มีลักษณะไม่เหมาะสมกับพื้นที่หรือสภาพแวดล้อมโดยรอบ ซึ่งพบว่าการออกแบบและพัฒนาภูมิทัศน์ส่วนใหญ่เกิดจากความคิดของผู้รับจ้างเป็นหลัก ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมเพียงเล็กน้อย เช่น ให้ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน/ชุมชน เลือกแบบที่ผู้รับจ้างออกแบบมาให้ เลือกสถานที่จัดวางในหมู่บ้าน ซึ่งผลที่ได้ไม่สะท้อนมาจากแนวคิดของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

2.2.3 การปรับปรุงภูมิทัศน์ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ไม่คงทน อายุการใช้งานสั้น ชำรุดเสียหายได้ง่าย ตลอดจนไม่ได้รับการดูแลบำรุงรักษาอย่างเหมาะสม อุปกรณ์ส่วนใหญ่ที่ได้นำไปติดตั้งใช้วัสดุหลักที่ไม่คงทน มีอายุการใช้งานสั้น เช่น ไม้ไผ่ และการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ซึ่งพบว่าหมู่บ้าน/ชุมชน จำนวน 26 แห่ง ที่วัสดุและอุปกรณ์ที่ทำจากไม้ไผ่ชำรุดเสียหาย บางแห่งไม่สามารถซ่อมแซมให้กลับมาใช้งานได้อีก และบางแห่งไม่สามารถดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ให้อยู่ในสภาพที่สวยงามได้อย่างทั่วถึง ทำให้มีสภาพทรุดโทรม เหี่ยวเฉา ยืนต้นตาย โดยไม่มีการปลูกทดแทน นอกจากนี้ อุปกรณ์ตกแต่งที่เป็นกระถางต้นไม้ ตุ๊กตาปูนปั้นบางแห่งชำรุดเสียหาย หรือสูญหาย

2.2.4 วัสดุและครุภัณฑ์ที่จัดสรรให้บางพื้นที่ไม่ตรงกับความต้องการหรือสภาพข้อเท็จจริงของแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชน ทำให้ไม่ได้ใช้ประโยชน์หรือไม่ตรงวัตถุประสงค์ ทั้ง 11 จังหวัดที่สุ่มตรวจสอบมีการจัดหาวัสดุและครุภัณฑ์ให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ โดยใน 8 จังหวัด มีหมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่อำเภอหรือจังหวัดเดียวกันได้รับการจัดหาวัสดุหรือครุภัณฑ์ที่เหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ พบว่าการจัดสรรไม่มีการสำรวจความต้องการที่แท้จริงของแต่ละพื้นที่ วัสดุและครุภัณฑ์จำนวนมากไม่ตรงกับความต้องการของชุมชน บางรายการได้รับเกินกว่าความต้องการ

จากการสังเกตการณ์พบว่า วัสดุและครุภัณฑ์จำนวนมากไม่มีการใช้งาน บางรายการนำไปใช้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ เช่น มีหมู่บ้าน/ชุมชนจำนวนมากที่ได้รับการจัดหาจักรเย็บผ้าหรือเรือคายัคและเสื้อชูชีพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีความพร้อมทั้งสภาพพื้นที่ และไม่มี

กิจกรรมเพื่อรองรับการใช้วัสดุและครุภัณฑ์ดังกล่าว นอกจากนี้ ยังพบว่าครุภัณฑ์จำนวนมากยังจัดเก็บไม่เหมาะสม เสี่ยงต่อการสูญหาย หรือเสื่อมสภาพ ชำรุด เสียหาย เช่น จักรยานและเรือคายัคจำนวนหนึ่งจัดเก็บไว้กลางแจ้ง ตกแดดตากฝน

กระบวนการที่ 3 การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว

3.1 หมู่บ้าน/ชุมชนมีความพร้อมในการพัฒนาสินค้าและบริการได้ไม่ถึง 10 ผลิตภัณฑ์ตามเป้าหมายของโครงการ โครงการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยวอย่างน้อยหมู่บ้าน/ชุมชนละ 10 ผลิตภัณฑ์ เท่ากันในทุกพื้นที่ ซึ่งไม่ตรงกับสภาพความพร้อมของแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชน โดยพบว่าทั้ง 74 หมู่บ้าน/ชุมชนที่สุ่มตรวจสอบมีความพร้อมในการพัฒนาสินค้าและบริการ (ผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่ม D) เฉลี่ยเพียง 1-3 ผลิตภัณฑ์เท่านั้น แต่เมื่อเข้าร่วมโครงการจึงต้องคิดค้นสินค้าและบริการเพิ่มเติมเพื่อให้ครบตามเป้าหมาย จึงมีการนำผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกันมาเปลี่ยนรูปแบบ ดัดแปลงส่วนผสม หรือรูปลักษณะภายนอกเพียงเล็กน้อยเพื่อเพิ่มจำนวนผลิตภัณฑ์ให้ครบตามเป้าหมาย

3.2 จำนวนผลิตภัณฑ์ที่นำเข้าสู่กระบวนการพัฒนาไม่สอดคล้องกับระยะเวลาดำเนินการ ทั้ง 11 จังหวัดที่สุ่มตรวจสอบส่วนใหญ่มีผลิตภัณฑ์จำนวนมากที่ต้องพัฒนาไม่ต่ำกว่า 100-300 ผลิตภัณฑ์ แต่ต้องดำเนินการภายในระยะเวลาจำกัด สูงสุดไม่เกิน 90 วัน โดยกระบวนการพัฒนาสินค้าใช้วิธีการให้ผู้ประกอบการนำสินค้าต้นแบบมารับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งไม่มีเวลาเพียงพอในการแสวงหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนา ทำให้สินค้าและบริการยังไม่มีความโดดเด่นที่แสดงถึงอัตลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะของแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชนที่เป็นจุดขายในเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มและเป็นฐานในการสร้างรายได้ให้แก่หมู่บ้าน/ชุมชนได้อย่างยั่งยืน

3.3 การพัฒนาสินค้าและบริการไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเพื่อเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐาน จาก 11 จังหวัดที่สุ่มตรวจสอบมีเพียง 2 จังหวัดเท่านั้น ได้แก่ จังหวัดแพร่และจังหวัดนครนายก ที่ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์และบริการในขอบเขตของสัญญาจ้าง (Term of Reference: TOR) นอกจากนี้ ยังพบว่า มีเพียง 56 ผลิตภัณฑ์ จาก 750 ผลิตภัณฑ์ที่สุ่มตรวจสอบ หรือคิดเป็นร้อยละ 7.46 เท่านั้นที่มีการขอรับรองมาตรฐาน ซึ่งผู้บริหารเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอในจังหวัดที่สุ่มตรวจสอบได้ให้ข้อมูลว่า การดำเนินงานส่วนใหญ่มุ่งเน้นการพัฒนา รูปแบบ สร้างตราสินค้า รวมถึงการออกแบบบรรจุภัณฑ์เป็นสำคัญ แต่การพัฒนามาตรฐานของผลิตภัณฑ์เน้นเพียงการเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการเท่านั้น ยังไม่นำไปสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานอย่างเต็มรูปแบบ

3.4 ผลิตภัณฑ์ที่เข้าสู่กระบวนการพัฒนาจำนวนมากเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถหาซื้อได้ทั่วไป ไม่มีความโดดเด่นและแตกต่าง และเป็นประเภทสินค้าชนิดเดียวกัน หมู่บ้าน/ชุมชนที่สุ่มตรวจสอบจำนวน 74 แห่ง มีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาที่เป็นชนิดเดียวกัน หรือมีลักษณะซ้ำ ๆ กัน

เป็นจำนวนมาก และเป็นสินค้าที่ผลิตเพื่อบริโภคและใช้สอยในครัวเรือนหรือในชีวิตประจำวันในพื้นที่ อยู่แล้ว สามารถหาซื้อได้โดยทั่วไป ไม่มีลักษณะเฉพาะตัวที่โดดเด่นที่สามารถแสดงได้ว่าหากต้องการ สินค้าชนิดนี้ต้องมาซื้อที่หมู่บ้าน/ชุมชนแห่งนี้เท่านั้น ทั้งนี้ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่สามารถให้ข้อมูล ได้ว่าผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้นมีเรื่องราวหรือมีอัตลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความโดดเด่นหรือมีความแตกต่าง ในการสร้างความสนใจหรือดึงดูดผู้บริโภคได้แต่อย่างใด

3.5 บรรจุภัณฑ์ที่ผ่านกระบวนการพัฒนาตามโครงการส่วนใหญ่ยังไม่มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น ไม่เหมาะสม และไม่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ได้อย่างแท้จริง

3.5.1 บรรจุภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาตามโครงการไม่มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น ดึงดูด และ สร้างการจดจำให้กับสินค้าได้ สามารถหาซื้อได้ทั่วไปตามท้องตลาด ผู้ประกอบการบางรายให้ข้อมูล ว่า บรรจุภัณฑ์ตามรูปแบบที่ได้รับการพัฒนา ผู้ประกอบการสามารถคิดและจัดหาเองได้ เช่น กล่องพลาสติกใส ถุงพลาสติกใส ขวดพลาสติกใส โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการพัฒนาโดยผู้เชี่ยวชาญ บางส่วนเป็นบรรจุภัณฑ์ที่มีการใช้อยู่แต่เดิมแล้ว ไม่มีการพัฒนาให้มีความแตกต่าง มีคุณภาพ หรือ สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตว่าบางหมู่บ้าน/ชุมชน มีบรรจุภัณฑ์เหมือนกัน แต่ใช้กับหลายผลิตภัณฑ์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์โดยไม่คำนึงถึงคุณลักษณะเฉพาะ ของแต่ละผลิตภัณฑ์

3.5.2 รูปทรงและรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ไม่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ โดยพบว่า บรรจุภัณฑ์บางรายการมีขนาดเล็กกว่าตัวผลิตภัณฑ์ รูปแบบไม่สัมพันธ์กับรูปลักษณะของผลิตภัณฑ์ ไม่สร้างความปลอดภัยให้กับตัวผลิตภัณฑ์ได้ ไม่สะดวกในการพกพา วัสดุที่ใช้ทำบรรจุภัณฑ์มีคุณสมบัติ ไม่เหมาะสมกับชนิดและลักษณะของผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการบางรายให้ความเห็นว่าไม่ได้นำ บรรจุภัณฑ์ที่ได้รับมาใช้ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เพราะไม่ตรงกับความต้องการหรือเห็นว่าไม่เหมาะสม กับผลิตภัณฑ์

3.5.3 ฉลากผลิตภัณฑ์ไม่เหมาะสม ไม่สามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวผลิตภัณฑ์ ได้อย่างชัดเจน จากการตรวจสอบพบว่า ฉลากผลิตภัณฑ์ของโครงการจำนวนมากให้ข้อมูลที่จำเป็น ของผลิตภัณฑ์ไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง เช่น ไม่แสดงส่วนผสมหรือแสดงแต่ไม่ถูกต้อง ไม่แสดงวันที่ผลิต วันหมดอายุ ราคาสินค้า ไม่สามารถสแกน QR Code ได้ หรือตัวอักษรบนฉลากมีขนาดเล็กจนเกินไป ตลอดจนฉลากมีขนาดและรูปแบบไม่เหมาะสมกับรูปทรงของบรรจุภัณฑ์

3.5.4 บรรจุภัณฑ์ที่ผ่านกระบวนการพัฒนาจะผลิตให้ฟรีแก่ผู้ประกอบการ โดย ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงต้นทุนบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนไม่มีการคำนวณต้นทุนบรรจุภัณฑ์ รวมกับผลิตภัณฑ์ที่จำหน่าย ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ไม่ทราบต้นทุนของบรรจุภัณฑ์ที่ได้รับ จึงไม่ได้นำต้นทุนบรรจุภัณฑ์ไปรวมเป็นต้นทุนของผลิตภัณฑ์ที่จำหน่าย และบางรายให้ความเห็นว่า

บรรจุกฎที่มีต้นทุนสูง ซึ่งเมื่อบรรจุกฎที่ได้รับจากโครงการหมดแล้วจะไม่ผลิตบรรจุกฎที่ใช้อีก เนื่องจากหากรวมต้นทุนบรรจุกฎที่ต้องลงทุนเองจะทำให้ราคาขายสินค้าที่จำหน่ายภายในหมู่บ้าน/ชุมชนสูงขึ้นด้วย อาจไม่สามารถจำหน่ายได้

กระบวนการที่ 4 การเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวแต่ละท้องถิ่น

4.1 หมู่บ้าน/ชุมชนบางแห่งที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อเข้าร่วมโครงการโดยไม่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวภายนอก การคัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายให้ความสำคัญกับความเข้มแข็ง และความร่วมมือจากผู้นำและประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ เนื่องจากต้องการดำเนินการให้แล้วเสร็จในระยะเวลาที่จำกัด อีกทั้ง ยังกำหนดให้ต้องมีหมู่บ้าน/ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการครอบคลุมทุกอำเภอเพื่อกระจายโอกาสในการได้รับการสนับสนุนโครงการจากภาครัฐ ทำให้บางหมู่บ้าน/ชุมชนที่อาจไม่มีศักยภาพเพียงพอในการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นแต่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการด้วย

4.2 หมู่บ้าน/ชุมชนยังไม่สามารถใช้การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในการนำเสนอประชาสัมพันธ์และสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยังไม่ปรากฏว่า หมู่บ้าน/ชุมชนที่สุ่มตรวจสอบ มีการนำแผนที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยวไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงยังนำไปใช้สื่อสารหรือสร้างการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจในช่องทางที่จำกัด โดยใน 74 หมู่บ้าน/ชุมชนที่สุ่มตรวจสอบนั้น ไม่มีการนำแผนที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยวเผยแพร่ในแอปพลิเคชัน แอ่งเล็ก เช็คอิน ซึ่งเป็นสื่อออนไลน์ช่องทางหลักของโครงการ ในขณะที่มีเพียง 1 หมู่บ้าน/ชุมชนที่นำเสนอข้อมูลดังกล่าวในเฟซบุ๊ก และมีจำนวน 10 แห่งที่นำเสนอข้อมูลในเว็บไซต์ของหมู่บ้าน/ชุมชน

กระบวนการที่ 5 ส่งเสริมการตลาดชุมชนท่องเที่ยว

5.1 การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์หมู่บ้าน/ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในรูปแบบงานอีเวนต์ (Event) ดำเนินการในช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสม โดยพบว่า 6 จังหวัด จาก 11 จังหวัดที่สุ่มตรวจสอบ มีการจัดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบงานอีเวนต์ ในขณะที่กระบวนการอื่นยังไม่ได้ดำเนินการ (เนื่องจากงบประมาณถูกพับ) เช่น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก และการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเพื่อประชาสัมพันธ์แต่หมู่บ้าน/ชุมชนยังไม่มีความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวและการรองรับนักท่องเที่ยว

5.2 การส่งเสริมการตลาดชุมชนท่องเที่ยวโดยวิธีการประชาสัมพันธ์ออนไลน์ยังมีข้อจำกัดในการดำเนินงานบางประการ ดังนี้

5.2.1 มีการดำเนินโครงการสร้างฐานข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในระดับจังหวัดน้อยมาก ใน 11 จังหวัดที่สุ่มตรวจสอบ มีเพียง 1 จังหวัด คือ จังหวัดแพร่เท่านั้นที่มีการจัดทำฐานข้อมูลเส้นทางการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวเมืองหลัก เมืองรองภายในจังหวัด ข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP ของชุมชนภายในจังหวัด และเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของส่วนกลาง และเมื่อพิจารณาข้อมูลในภาพรวม 76 จังหวัดที่เป็นพื้นที่ดำเนินโครงการ พบว่ามีเพียง 9 จังหวัดเท่านั้นที่มีการจัดทำ ได้แก่จังหวัด กาฬสินธุ์ ชลบุรี นนทบุรี ปทุมธานี แพร่ ร้อยเอ็ด ระยอง สุโขทัย และอุดรธานี

5.2.2 แอปพลิเคชันแอ่งเล็ก เช็คอิน ยังไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์หมู่บ้าน/ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1) ข้อมูลของหมู่บ้าน/ชุมชนที่แสดงในแอปพลิเคชันไม่ครบถ้วน และขาดการบันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน จากการตรวจสอบข้อมูลหมู่บ้าน/ชุมชนที่สุ่มตรวจสอบจำนวน 74 แห่ง โดยการใช้งานจริงในแอปพลิเคชัน มีเพียง 48 หมู่บ้าน หรือคิดเป็นร้อยละ 64.86 เท่านั้นที่มีการแสดงข้อมูลครบถ้วนทุกรายการ โดยมีเพียง 56 แห่งที่มีข้อมูล ข่าวสารและกิจกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังพบว่ามถึง 20 แห่ง ที่ไม่ได้ระบุช่องทางการติดต่อกลับแสดงในแอปพลิเคชัน ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญและควรมีให้สำหรับกรณีที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติมที่จำเป็นต่อการตัดสินใจและพิจารณาประกอบการท่องเที่ยว

2) แอปพลิเคชัน แอ่งเล็ก เช็คอิน ยังมีข้อจำกัดในการจัดการข้อมูลการท่องเที่ยวหมู่บ้าน/ชุมชนในระดับพื้นที่ ตัวแทนที่ทำหน้าที่เป็นนักจัดการข้อมูลชุมชน (Feeder) ในพื้นที่ 74 หมู่บ้าน/ชุมชนที่สุ่มตรวจสอบ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อจำกัดบางประการในการใช้งานแอปพลิเคชัน เช่น ใช้งานยาก ไม่สามารถบันทึกข้อมูลได้หากสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เพียงพอ โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้ในการจัดการข้อมูลต้องเป็นรุ่นที่สามารถรองรับแอปพลิเคชันได้ และต้องมีหน่วยความจำสำหรับจัดเก็บข้อมูลที่ค่อนข้างมาก นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดจากผู้ที่ทำหน้าที่ในการบันทึกข้อมูลเอง เช่น ตัวแทนเป็นจิตอาสาซึ่งมีงานประจำและภารกิจส่วนตัว ทำให้อาจไม่สามารถจัดการข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน หรือเพิ่มข้อมูลอื่น ๆ ที่น่าสนใจ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบ

3) หมู่บ้าน/ชุมชนที่ร่วมโครงการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ยังไม่หลากหลาย จากการสืบค้นสื่อออนไลน์ที่เป็นที่รู้จักทั่วไป ได้แก่ เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก และยูทูบ พบว่ามีจำนวน 4 หมู่บ้าน/ชุมชน ที่ไม่มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อดังกล่าว และมีจำนวน 23 แห่ง ใช้สื่อออนไลน์ข้างต้นช่องทางใดช่องทางหนึ่งแต่เพียงช่องทางเดียว โดยมีเพียง 18 แห่งเท่านั้นที่มีการใช้ครบทั้งสามช่องทาง แสดงให้เห็นว่ายังมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถส่งเสริมทำให้หมู่บ้าน/ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์ที่มีความหลากหลายเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ได้

ข้อตรวจพบที่ 2 หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายส่วนใหญ่ที่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมตามแนวทางของโครงการยังมีปัจจัยบางประการที่ไม่สามารถเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวได้

จากการสุ่มตรวจสอบหมู่บ้าน/ชุมชนจำนวน 74 แห่ง ใน 11 จังหวัด พบว่า ยังมีหมู่บ้านชุมชนเป้าหมายส่วนใหญ่มีปัจจัยที่ทำให้ไม่สามารถเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนท่องเที่ยวได้ ดังนี้

1. หมู่บ้าน/ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการจำนวนมากมีศักยภาพไม่เพียงพอในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนได้ จากการประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน/ชุมชนจำนวน 74 แห่ง โดยการสัมภาษณ์ผู้นำและประชาชน รวมถึงสังเกตการณ์การดำเนินงานต่าง ๆ ในพื้นที่ พบว่ามีหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นจำนวนถึง 41 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 55.41 ไม่มีศักยภาพเพียงพอ ที่สำคัญคือไม่มีแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นและน่าสนใจเพียงพอในการสร้างจุดขาย ทั้งนี้ สอดคล้องกับผลการจัดประเภทหมู่บ้าน/ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ของกรมการพัฒนาชุมชน ที่มีถึง 1,099 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 33.58 ของหมู่บ้านเป้าหมายของโครงการจำนวน 3,273 แห่ง ที่ได้รับจัดให้อยู่ในกลุ่ม D (ชุมชนสินค้า OTOP) ที่มีศักยภาพไม่เพียงพอในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

2. แหล่งท่องเที่ยวหลักที่เป็นจุดขายของหมู่บ้าน/ชุมชนยังไม่ได้รับการพัฒนาเพื่อสร้างจุดเด่นให้ดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวได้ มีพื้นที่ที่สุ่มตรวจสอบบางแห่งมีสถานที่ที่มีศักยภาพในการได้รับการส่งเสริมหรือพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ แต่อยู่ในความดูแลหรือความเป็นเจ้าของของหน่วยงานอื่นทั้งของรัฐหรือเอกชน ทำให้หมู่บ้าน/ชุมชนไม่อาจดำเนินการใด ๆ ได้หากไม่ได้รับความร่วมมือที่ดีจากหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งที่ผ่านมาการประสานงานต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงซ่อมแซมสถานที่ หรือการจัดงานในสถานที่ เป็นไปอย่างจำกัด และมีทิศทางในการดำเนินงานที่ยังไม่ชัดเจน

3. โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการรองรับนักท่องเที่ยวของหมู่บ้าน/ชุมชนยังไม่มีความพร้อม หมู่บ้าน/ชุมชนที่สุ่มตรวจสอบส่วนใหญ่นอกจากไม่มีความพร้อมตามมาตรฐานแล้วยังไม่มีแนวทางหรือแผนการดำเนินงานที่มีความชัดเจน โดยเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำสาธารณะ และการบริการอาหาร เครื่องดื่ม ซึ่งมีสภาพปัญหาที่หลากหลาย เช่น ไม่มีเงินทุนเพียงพอ ไม่มีที่ดิน หรือไม่มีผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษา โดยยังคงรอความชัดเจนจากหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกรมการพัฒนาชุมชน

4. การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินการให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน หมู่บ้าน/ชุมชนที่สุ่มตรวจสอบส่วนใหญ่ยังมีสภาพปัญหา ดังนี้

4.1 ไม่มีแผนหรือทิศทางในการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ของ 5 กระบวนงานหลักที่ได้รับการสนับสนุนตามโครงการ เช่น การดูแล ควบคุม รวมถึงซ่อมแซม วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ต่าง ๆ

4.2 ขาดความเข้าใจและยังไม่สามารถดำเนินการหรือมีแผนการดำเนินการต่อได้อย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม เช่น โครงสร้างการบริหารจัดการการท่องเที่ยวยังไม่ชัดเจน การแบ่งปันผลประโยชน์ รายได้ยังไม่เป็นระบบ หรือการบริหารจัดการด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ยังไม่ชัดเจน เช่น การจัดการขยะ การใช้น้ำประปา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคนในพื้นที่เองในอนาคต

4.3 การจัดบันทึกข้อมูลในทางสถิติต่าง ๆ เช่น จำนวนนักท่องเที่ยว ยอดขาย รายได้ รวมถึง การสำรวจพฤติกรรม และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำหรือจัดทำแต่ไม่ต่อเนื่อง และไม่เป็นระบบ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญอย่างมากเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

ผลการตรวจสอบข้างต้นสรุปได้ว่า สาเหตุหลักของสภาพปัญหาตามที่กล่าวมา เกิดจาก วัตถุประสงค์ วิธีการ และระยะเวลาในการดำเนินโครงการไม่สอดคล้องกัน โดยมีระยะเวลาในการ ดำเนินโครงการเพียง 1 ปีเศษเท่านั้น แต่มีพื้นที่เป้าหมายจำนวนมากกระจายไปทั่วประเทศ นอกจากนี้ กิจกรรมที่ดำเนินการยังมีความสลับซับซ้อนที่เน้นการค้นหาทุนของชุมชนที่มีอัตลักษณ์และมีเสน่ห์ เฉพาะตัว เพื่อนำมาทำให้เกิดสินค้าด้านการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นเป็นอัตลักษณ์และมีความแตกต่าง ประกอบกับกรมการพัฒนาชุมชนเอง ขาดความรู้ ความชำนาญในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่จำกัดให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ทำให้การ ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จำนวนมาก ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางที่เกิดผลสัมฤทธิ์ เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่า ในการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินต่อไป สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจึงมีข้อเสนอแนะให้อธิบดี กรมการพัฒนาชุมชนพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

1. สสำรวจและประเมินผลหมู่บ้าน/ชุมชนในกลุ่มที่มีศักยภาพเพียงพอในการเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในรายละเอียดของกิจกรรมในกระบวนการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการไปแล้วเป็นรายหมู่บ้าน ว่ามีความเพียงพอ เหมาะสมแล้วหรือไม่ อย่างไร เพื่อนำมาจัดลำดับความสำคัญ และวางแผน ในการส่งเสริมและพัฒนาต่อยอดให้เหมาะสมกับสภาพข้อเท็จจริงและความต้องการที่แท้จริงของแต่ละ หมู่บ้าน/ชุมชนต่อไป

2. กำหนดนโยบายและแผนในการส่งเสริมและพัฒนาต่อยอดหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีศักยภาพ ในการเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ต้องให้ความสำคัญกับโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัย ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการรองรับนักท่องเที่ยว เช่น เส้นทางคมนาคม ป้ายสัญลักษณ์ ที่จอดรถ ห้องน้ำ ความปลอดภัย การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ให้ใกล้เคียงกับเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของประเทศไทย จัดทำโดยคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ รวมถึงให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพและองค์ความรู้ในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนให้แก่ ประชาชนเจ้าของพื้นที่ โดยพิจารณาให้มีการประสานกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีหน้าที่

และอำนาจโดยตรง มีศักยภาพ มีความรู้ความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านมาร่วมดำเนินการตามความเหมาะสม

3. สั่งการและกำชับให้เจ้าหน้าที่ในทุกระดับที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้าน/ชุมชน ต้องให้ความสำคัญต่อการค้นหาทุนชุมชนที่มีความโดดเด่น เป็นอัตลักษณ์ที่แท้จริง เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเชื่อมโยงกับสินค้าด้านการท่องเที่ยวที่มีความแตกต่าง เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะตัวของแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งนี้ให้หลีกเลี่ยงวิธีการที่มีลักษณะของการเหมารวม ไม่คำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละพื้นที่

4. กำหนดรูปแบบและวิธีการในการดำเนินการกับหมู่บ้าน/ชุมชน ที่อยู่ในกลุ่มที่ไม่มีศักยภาพเพียงพอในการเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้มุ่งเน้นการพัฒนาในด้านอื่นที่มีความเหมาะสมกับสภาพข้อเท็จจริง ศักยภาพ ความพร้อม และความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่ และพิจารณากำหนดแผนการดำเนินงานเป็นรายหมู่บ้านที่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยพิจารณานำกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่ดำเนินงานไว้ในพื้นที่มาใช้ประโยชน์ให้เกิดความคุ้มค่า ทั้งนี้ต้องมีการสื่อสารกับแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชน ถึงเหตุผล ความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีการพัฒนาและส่งเสริม เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงระหว่างกรมการพัฒนาชุมชนและประชาชนในพื้นที่ต่อไป

5. สั่งการและกำชับให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีการสำรวจ ตรวจสอบ ช่องทางการประชาสัมพันธ์ออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการไว้ เช่น แอปพลิเคชัน แอ่งเล็ก เช็คอิน เว็บไซต์ และแอปพลิเคชันอื่นที่ดำเนินการโดยจังหวัดต่าง ๆ ให้มีการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง มีการปรับปรุงพัฒนาข้อมูลในการนำเสนอให้มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ให้คำนึงถึงสภาพความพร้อม ความเหมาะสมของหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายที่จะต้องมีศักยภาพของการเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่มีจุดขาย มีความโดดเด่นเป็นอัตลักษณ์อย่างแท้จริง

6. ให้หน่วยงานในพื้นที่มีการติดตามและประเมินผลหมู่บ้าน/ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่มีการส่งเสริมพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละแห่ง และรายงานให้กรมการพัฒนาชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง และนำไปพิจารณากำหนดแผนกลยุทธ์ในการส่งเสริมพัฒนาให้เกิดผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพต่อไป

แผนงานการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี / หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP VILLAGE) / หมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน (SE)

อำเภอ

ที่	ประเภทชุมชนท่องเที่ยว	ชุมชน	ปัญหา/ความต้องการ ของชุมชน	แผนการส่งเสริมชุมชน โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย การดำเนินงาน	การบูรณาการ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา ดำเนินการ
๑	ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีประเภท A : ชุมชนท่องเที่ยวดาวเด่น “Attractive”						
๒	ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีประเภท B : ชุมชนท่องเที่ยวดาวรุ่ง “Brighten Star”						
๓	ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีประเภท C : ชุมชนโดดเด่นเฉพาะด้าน “Case Study”						
๔	ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีประเภท D : ชุมชนสินค้า OTOP “Delivery Products”						

ลงชื่อ ผู้รายงาน
(.....)
ตำแหน่ง พัฒนาการอำเภอ

กิจกรรมที่อำเภอจะต้องดำเนินการ	ดำเนินการภายใน	กิจกรรมที่อำเภอดำเนินการ	วันที่ดำเนินการ
<p>- ส่งเสริมการตลาดเชื่อมโยงธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ แพ้คเกจทัวร์ โปรแกรมการท่องเที่ยว</p> <p>- บูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีด้านการตลาด เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น</p> <p>๒.๒ แนวทางส่งเสริมและพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวดาวรุ่ง (Brighten Star) โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับเป็นชุมชนท่องเที่ยวที่พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่</p> <p>- วิเคราะห์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ด้านความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านสินค้าและบริการ โดยแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชนนำผลการวิเคราะห์มากำหนดแผนและแนวทางในการพัฒนาระดับชุมชนท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว</p> <p>- เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยมีกรรมการบริหารชุมชนท่องเที่ยว กลุ่ม/องค์กรที่ร่วมกันขับเคลื่อนแผนพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว ให้เป็นไปตามแนวทางและทิศทางที่กำหนด รวมทั้งสร้างความยั่งยืนของชุมชนท่องเที่ยว</p> <p>- ยกระดับสินค้า/ผลิตภัณฑ์ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน ปลอดภัย สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว</p>	๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓		

กิจกรรมที่อำเภอจะต้องดำเนินการ	ดำเนินการภายใน	กิจกรรมที่อำเภอดำเนินการ	วันที่ดำเนินการ
<p>- พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวและบริการ แพ็คเก็จทัวร์ และโปรแกรมการท่องเที่ยว ให้มีความหลากหลายและดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว</p> <p>- ส่งเสริมการตลาด มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และความดึงดูดด้านการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน/ชุมชน</p> <p>๒.๓ แนวทางส่งเสริมและพัฒนาชุมชนโดดเด่นเฉพาะด้าน (Case Study) โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้หมู่บ้าน/ชุมชนเกิดการสร้างรายได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รองรับการศึกษาดูงาน และขยายผลความสำเร็จในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ตามความโดดเด่นของหมู่บ้าน/ชุมชน ได้แก่</p> <p>- จำแนกความโดดเด่นแต่ละด้าน เพื่อให้สามารถพัฒนาไปสู่แหล่งเรียนรู้ที่มีกระบวนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาองค์ความรู้และตัวอย่างความสำเร็จของหมู่บ้าน/ชุมชน</p> <p>- พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ในการรองรับการศึกษาดูงาน โดยสามารถบริหารจัดการสร้างรายได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชน และอาจมีรายได้เสริมจากสินค้าและบริการที่มีอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน</p> <p>- ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น บริษัท ประชาธิปไตย รักสามัคคีจังหวัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด รวมถึงหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีภารกิจเฉพาะด้านในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ เช่น</p>	<p>๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓</p>		

กิจกรรมที่อำเภอจะต้องดำเนินการ	ดำเนินการภายใน	กิจกรรมที่อำเภอดำเนินการ	วันที่ดำเนินการ
<p>แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรอินทรีย์/เกษตรปลอดภัย การบริหารจัดการกองทุนชุมชน เป็นต้น</p> <p>๒.๔ แนวทางส่งเสริมและพัฒนาชุมชนสินค้า OTOP (Delivery Product) โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของหมู่บ้าน/ชุมชน ตามกระบวนการ OTOP ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาตามแนวทางกระบวนการ OTOP ได้แก่ พัฒนาด้านการบริหารจัดการกลุ่ม พัฒนาระบบการผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด เชื่อมโยงกับ OTOP Mobile, OTOP Online, ตลาดประชารัฐ - ใช้หลักการพื้นฐานตามแนวคิด OTOP คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล การพึ่งพาตนเองและความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่เป็นอัตลักษณ์ ใช้ภูมิ-ปัญญาและวัตถุดิบในท้องถิ่น สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ สร้างอาชีพและรายได้ - ใช้กระบวนการชุมชนในการพัฒนาระบบบริหารจัดการชุมชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นให้หมู่บ้าน/ชุมชนพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน <p>๓. จังหวัดและอำเภอ ทบ ทวน โครงสร้าง คณะกรรมการบริหารชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี (เช่น กำหนดให้มีปราชญ์ชุมชนและเยาวชนรุ่นใหม่ อยู่ในโครงสร้าง ฯ เป็นต้น) รวมถึงกำหนดอำนาจบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้มีความ</p>	<p>๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓</p> <p>๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๓</p>		

กิจกรรมที่อำเภอจะต้องดำเนินการ	ดำเนินการภายใน	กิจกรรมที่อำเภอดำเนินการ	วันที่ดำเนินการ
<p>ชัดเจน เพื่อให้สามารถเป็นกลไกในการพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดหมู่บ้าน/ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ได้อย่างแท้จริง</p> <p>๔. จังหวัดและอำเภอ ประสานชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ทบทวนและส่งเสริมการบูรณาการแผนธุรกิจชุมชนท่องเที่ยว ให้ทันสถานการณ์ ใช้ได้จริง และถูกบรรจุไว้ในแผนพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอและตำบล</p> <p>๕. ประสานผู้เชี่ยวชาญและสถาบันการศึกษา ประชุมร่วมกับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพและความเป็นไปได้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และช่องทางการตลาด</p> <p>๖. ประสานผู้เชี่ยวชาญ สถาบันการศึกษา จังหวัดและอำเภอ ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน สินค้า OTOP และ/หรือบริการด้านการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้สะท้อนอัตลักษณ์ ความโดดเด่นและเรื่องราว/บริบทของแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชน</p> <p>๗. กำหนดให้กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน สินค้า OTOP และบริการด้านการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ต้องมีการพัฒนาเพื่อเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเพิ่มทักษะการบริหารจัดการ (ต้นทุนการผลิต) ให้แก่ผู้ผลิต ผู้ประกอบการในหมู่บ้าน/ชุมชน</p>	<p>๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓</p> <p>๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓</p> <p>๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓</p> <p>๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓</p>		

ข้อเสนอแนะที่ ๒ กำหนดนโยบายและแผนในการส่งเสริมและพัฒนาต่อยอดหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีศักยภาพในการเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ต้องให้ความสำคัญกับโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นในการรองรับนักท่องเที่ยว เช่น เส้นทางคมนาคม ป้ายสัญลักษณ์ ที่จอดรถ ห้องน้ำ ความปลอดภัย การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ให้ใกล้เคียงกับเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย จัดทำโดยคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ รวมถึงให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพและองค์ความรู้ในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว ให้เกิดความยั่งยืนให้แก่ประชาชนเจ้าของพื้นที่ โดยพิจารณาให้มีการประสานกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรง มีศักยภาพ มีความรู้ความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านมาร่วมดำเนินการตามความเหมาะสม

กิจกรรมที่อำเภอจะต้องดำเนินการ	ดำเนินการภายใน	กิจกรรมที่อำเภอดำเนินการ	วันที่ดำเนินการ
๑. ประสานความร่วมมือหน่วยงานภาคีด้านการท่องเที่ยว ดำเนินการสนับสนุนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่และภารกิจของหน่วยงาน เพื่อส่งเสริมอนุรักษ์ ฟื้นฟู บูรณะ ปรับปรุง และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นในการให้บริการและรองรับนักท่องเที่ยว	๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓		
๒. อำเภอดำเนินการร่วมกับส่วนราชการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง (ในระดับพื้นที่) สนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตามแผนธุรกิจชุมชนท่องเที่ยวและ/หรือความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน	๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓		

ข้อเสนอแนะที่ ๓ สิ่งการและกำชับให้เจ้าหน้าที่ในทุกระดับที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้าน/ชุมชน ต้องให้ความสำคัญต่อการค้นหาทุนชุมชนที่มีความโดดเด่น เป็นอัตลักษณ์ที่แท้จริง เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเชื่อมโยงกับสินค้าด้านการท่องเที่ยวที่มีความแตกต่าง เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งนี้ ให้หลีกเลี่ยงวิธีการที่มีลักษณะของการเหมารวม ไม่คำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละพื้นที่

กิจกรรมที่อำเภอจะต้องดำเนินการ	ดำเนินการภายใน	กิจกรรมที่อำเภอดำเนินการ	วันที่ดำเนินการ
<p>๑. อำเภอประสานชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี วิเคราะห์ศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาของหมู่บ้าน/ชุมชนจากการใช้ประโยชน์ของทุนชุมชนและกลุ่ม/องค์กรการเงินชุมชน (เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เป็นต้น) เพื่อการวางแผนการพัฒนา อย่างยั่งยืน</p>	<p>๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓</p>		
<p>๒. อำเภอดำเนินการสืบสาน ต่อยอดและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นจากรุ่นสู่รุ่น รวมถึงดำเนินการสร้างและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชน (Community Entrepreneur) และปราชญ์ชุมชน (Champ) ด้วยการประยุกต์ใช้แนวคิดการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่นักท่องเที่ยวลงมือปฏิบัติ (Decentralized Hands-On Program Exhibition Approach : D-HOPE)</p>	<p>๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓</p>		
<p>๓. จังหวัดและอำเภอ ประสานบริษัท ประชาธิปไตยรักสามัคคี จังหวัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด สมาคมการท่องเที่ยวและภาคเอกชนในจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงสินค้าและบริการในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ผ่านรูปแบบการสนับสนุนตามความเหมาะสม (Online, Offline, Event เป็นต้น)</p>	<p>๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓</p>		

ข้อเสนอแนะที่ ๔ กำหนดรูปแบบและวิธีการในการดำเนินการกับหมู่บ้าน/ชุมชน ที่อยู่ในกลุ่มที่ไม่มีศักยภาพเพียงพอในการเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้มุ่งเน้นการพัฒนาในด้านอื่นที่มีความเหมาะสมกับสภาพข้อเท็จจริง ศักยภาพ ความพร้อม และความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่ และพิจารณากำหนดแผนการดำเนินงานเป็นรายหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยพิจารณานำกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่ดำเนินงานไว้ในพื้นที่มาใช้ประโยชน์ให้เกิดความคุ้มค่า ทั้งนี้ ต้องมีการสื่อสารกับแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชน ถึงเหตุผล ความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีการพัฒนาและส่งเสริม เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างกรมการพัฒนาชุมชนและประชาชนในพื้นที่ต่อไป

กิจกรรมที่อำเภอจะต้องดำเนินการ	ดำเนินการภายใน	กิจกรรมที่อำเภอดำเนินการ	วันที่ดำเนินการ
๑. ส่งเสริมให้ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ประเภทชุมชนโดดเด่นเฉพาะด้าน (Case Study) และ/หรือชุมชนท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกิดการพัฒนาความเป็นเลิศด้านการเป็นแหล่งศึกษาดูงานเฉพาะด้าน เช่น แหล่งศึกษาดูงานการขยายผลหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ โคก หนอง นา โมเดล แหล่งศึกษาดูงานการบริหารจัดการกองทุนชุมชน เป็นต้น	๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓		
๒. จัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดผ่านโครงการ OTOP เคลื่อนที่ (OTOP Mobile) โดยส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ระดับ ๑ - ๓ ดาว กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) และผลิตภัณฑ์ OTOP ในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ที่ยังไม่ได้รับความนิยมและ/หรือจำหน่ายได้ในปริมาณที่ไม่มาก ให้เกิดการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ เป็นที่รู้จักของบุคคลภายนอก และสามารถจำหน่ายได้ตามแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด ตลาดประชารัฐคนไทยยิ้มได้ หรือสถานที่อื่น ๆ ที่เหมาะสม	๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓		
๓. ประสานความร่วมมือหน่วยงานภาคีด้านการท่องเที่ยวสนับสนุนช่องทางการตลาดของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในวาระ/งานเทศกาลต่าง ๆ	๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓		

ข้อเสนอแนะที่ ๕ สั่งการและกำชับให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีการสำรวจ ตรวจสอบ ช่องทางการประชาสัมพันธ์ออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการไว้ เช่น แอปพลิเคชัน แอ่งเล็ก เช็คอิน เว็บไซต์ และแอปพลิเคชันอื่นที่ดำเนินการโดยจังหวัดต่าง ๆ ให้มีการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง มีการปรับปรุง พัฒนาข้อมูลในการนำเสนอให้มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ ให้คำนึงถึงสภาพความพร้อม ความเหมาะสมของหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายที่จะต้องมียุทธศาสตร์ของการเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่มีจุดขาย มีความโดดเด่นเป็นอัตลักษณ์อย่างแท้จริง

กิจกรรมที่อำเภอจะต้องดำเนินการ	ดำเนินการภายใน	กิจกรรมที่อำเภอดำเนินการ	วันที่ดำเนินการ
๑. จังหวัดและอำเภอ ดำเนินการทบทวน/ปรับปรุงรายชื่อผู้จัดเก็บและบันทึกข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยเน้นผู้จัดเก็บและบันทึกข้อมูลฯ ที่เป็น ๑) นักวิชาการพัฒนาชุมชน (ระดับจังหวัดหรือระดับอำเภอ) และ ๒) ผู้นำรุ่นใหม่/เยาวชน ที่มีทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล/คอมพิวเตอร์	๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓		
๒. ให้นักวิชาการพัฒนาชุมชน (ระดับจังหวัดหรือระดับอำเภอ) ในฐานะครู ก ที่ผ่านการฝึกอบรมตามข้อ ๓ จัดประชุมถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้นำรุ่นใหม่/เยาวชนของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในฐานะครู ข เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดเก็บและบันทึกข้อมูลในเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) CBT-APP ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และสามารถปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันได้ อย่างต่อเนื่อง	๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓		
๓. จังหวัดและอำเภอติดตามสนับสนุนและปรับปรุงข้อมูลในเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) CBT-APP ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้มีความทันสมัยและน่าสนใจ โดยคำนึงถึงศักยภาพและอัตลักษณ์ของหมู่บ้าน/ชุมชน	๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓		

กิจกรรมที่อำเภอจะต้องดำเนินการ	ดำเนินการภายใน	กิจกรรมที่อำเภอดำเนินการ	วันที่ดำเนินการ
<p>๔. ในกรณีที่จังหวัดมีการพัฒนาแอปพลิเคชันหรือช่องทางการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของจังหวัด กรมการพัฒนาชุมชน กำหนดให้จังหวัดและอำเภอสนับสนุนการนำเข้าข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จากช่องทางดังกล่าว มาจัดเก็บในเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) CBT-APP ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อให้กรมการพัฒนาชุมชน สามารถจัดทำแหล่งข้อมูลกลาง (Portal) ในการสืบค้นข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในภาพรวม</p>	<p>๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓</p>		

สรุปผลการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว และหมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน (SE) จังหวัดฉะเชิงเทรา

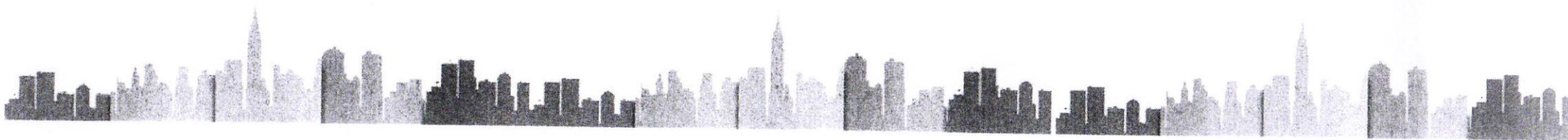
ทะเบียนชุมชนท่องเที่ยว						ประเภทชุมชนท่องเที่ยว			ประเภทชุมชนท่องเที่ยว (A,B,C,D)	กรณีเป็นหมู่บ้านประเภท C โปรตรระบุความโดดเด่นเฉพาะทาง (๑,๒,๓,๔,๕)	หมายเหตุ (กรณีเป็นหมู่บ้านประเภท C (๕) โปรตรระบุความโดดเด่นเฉพาะทาง)
ที่	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อบ้าน	รหัสหมู่บ้าน	ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว	หมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน (SE)			
๑	บางคล้า	บางคล้า	-	ชุมชนบางคล้า	๒๔๐๕๒๐๑๐๑	-	-	✓	A	-	-
๒	ท่าตะเกียบ	ท่าตะเกียบ	๓	ทุ่งยายชี	๒๔๑๐๐๑๐๓	✓	-	✓	A	-	-
๓	ราชสาส์น	เมืองใหม่	๘	บางพุทรา	๒๔๐๗๐๒๐๘	✓	-	-	B	-	-
๔	พนมสารคาม	ท่าถ่าน	๓	โคกหัวข้าว	๒๔๐๖๐๖๐๓	✓	-	-	B	-	-
๕	บางน้ำเปรี้ยว	โพรงอากาศ	๙	คลองขวดตาสี	๒๔๐๓๐๑๐๐๙	✓	-	-	B	-	-
๖	คลองเขื่อน	คลองเขื่อน	๔	หัวลำพู	๒๔๑๑๐๒๐๔	✓	-	-	B	-	-
๗	ราชสาส์น	บางคา	๔	เตาอิฐ	๒๔๐๗๐๑๐๔	✓	-	-	C	๕	หุ่นเหล็ก/กล้วยอบ
๘	บ้านโพธิ์	หนองบัว	๓	ดอนสินนท์	๒๔๐๕๑๐๐๓	✓	-	-	C	๕	ปลาข้าวคว่ำ
๙	คลองเขื่อน	คลองเขื่อน	๓	คลองเขื่อน	๒๔๑๑๐๒๐๓	✓	-	✓	B	-	-
๑๐	บางคล้า	สนามช้าง	๑	สาวชะโงก	๒๔๐๒๑๑๐๑	✓	-	-	B	-	-
๑๑	บ้านโพธิ์	ท่าพลับ	๑	บางกรูด	๒๔๐๕๐๘๐๑	✓	-	-	C	๔	เกษตรอินทรีย์
๑๒	บางปะกง	สองคลอง	๖	สองคลอง	๒๔๐๔๐๗๐๖	✓	-	-	C	๕	ล่องเรือชมวิถีชุมชน ชีวิตชาวเล
๑๓	ราชสาส์น	บางคา	๕	ดอนทอง	๒๔๐๗๐๑๐๕	✓	-	-	C	๔	เกษตรอินทรีย์
๑๔	ราชสาส์น	ดงน้อย	๓	หมู่ไผ่	๒๔๐๗๐๓๐๓	✓	-	-	C	๒	การบริหารกองทุนชุมชน
๑๕	คลองเขื่อน	บางตลาด	๗	คู้กร่าง	๒๔๑๑๐๕๐๖	✓	-	-	C	๓	บริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม
๑๖	บางคล้า	เสม็ดใต้	๔	สนามช้าง	๒๔๐๒๑๓๐๔	✓	-	-	C	๑	หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
๑๗	บางปะกง	บางวัว	๒	หลังสวน	๒๔๐๔๐๓๐๒	✓	-	-	C	๕	วิถีเศรษฐกิจชุมชน
๑๘	บางปะกง	บางปะกง	๒	บ้านบน	๒๔๐๔๐๑๐๒	✓	-	-	C	๕	กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมป่าชายเลน บ้านปลา ธนาคารปู

ทะเบียนชุมชนท่องเที่ยว						ประเภทชุมชนท่องเที่ยว			ประเภทชุมชนท่องเที่ยว (A,B,C,D)	กรณีเป็นหมู่บ้านประเภท C โปรตรระบุความโดดเด่นเฉพาะทาง (๑,๒,๓,๔,๕)	หมายเหตุ (กรณีเป็นหมู่บ้านประเภท C (๕) โปรตรระบุความโดดเด่นเฉพาะทาง)
ที่	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อบ้าน	รหัสหมู่บ้าน	ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว	หมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน (SE)			
๑๙	ท่าตะเกียบ	ท่าตะเกียบ	๒๐	เนินน้อย	๒๔๑๐๐๑๒๐	✓	-	-	D	-	-
๒๐	แปลงยาว	วังเย็น	๑๐	โกรกแก้ววงพระจันทร์	๒๔๐๙๐๒๑๐	✓	-	-	D	-	-
๒๑	ท่าตะเกียบ	คลองตะเกรา	๑๓	เกาะกระทิง	๒๔๑๐๐๒๑๓	✓	-	-	D	-	-
๒๒	สนามชัยเขต	ลาดกระทิง	๒	ห้วยน้ำทรัพย์	๒๔๐๘๐๕๐๒	✓	-	-	C	๕	ประวัติศาสตร์วัดพระธาตุวาโย
๒๓	ท่าตะเกียบ	คลองตะเกรา	๑๒	ทุ่งสำ	๒๔๑๐๐๒๑๒	✓	-	-	C	-	-
๒๔	เมืองฉะเชิงเทรา	บางดินเปิด	๙	บางดินเปิด	๒๔๐๑๐๕๐๙	✓	-	-	D	-	-
๒๕	คลองเขื่อน	คลองเขื่อน	๕	วังควาย	๒๔๑๑๐๒๐๕	✓	-	-	C	๔	เกษตรอินทรีย์
๒๖	แปลงยาว	วังเย็น	๖	หนองปรือไม้แก้ว	๒๔๐๙๐๒๐๖	✓	-	-	D	-	-
๒๗	สนามชัยเขต	คูยายหมี่	๖	ยางแดง	๒๔๐๘๐๑๐๖	✓	-	-	C	๔	เกษตรอินทรีย์
๒๘	เมืองฉะเชิงเทรา	บางพระ	๒	ทำอิฐ	๒๔๐๑๑๓๐๒	✓	-	-	D	-	-
๒๙	สนามชัยเขต	ลาดกระทิง	๑	ห้วยหิน	๒๔๐๘๐๕๐๑	✓	-	-	C	๑	หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
๓๐	พนมสารคาม	เขาหินซ้อน	๒	เขาหินซ้อน	๒๔๐๖๐๘๐๒	✓	-	-	C	๑	หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
๓๑	เมืองฉะเชิงเทรา	คลองนครเนื่อง	๙	คลองนครเนื่องเขต	๒๔๐๑๑๐๐๙	-	✓	-	D	-	-
๓๒	บางคล้า	บางสวน	๑	ตลาดใหม่	๒๕๐๒๐๔๐๑	✓	-	-	D	-	-
๓๓	บางน้ำเปรี้ยว	โพรงอากาศ	๑๑	คลองบ้านใหม่	๒๕๐๓๐๑๐๑๑	✓	-	-	D	-	-
๓๔	บางน้ำเปรี้ยว	โพรงอากาศ	๑๓	คลองบ้านใหม่	๒๕๐๓๐๑๐๑๓	✓	-	-	D	-	-
๓๕	เมืองฉะเชิงเทรา	บางเตย	๗	คลองแขวงกลัน	๒๕๐๑๑๙๐๗	✓	-	-	D	-	-
๓๖	ท่าตะเกียบ	คลองตะเกรา	๒๕	สามพราน	๒๕๑๐๐๒๒๕	✓	-	-	D	-	-
๓๗	พนมสารคาม	บ้านช่อง	๓	หนองหว่า	๒๕๐๖๐๒๐๓	✓	-	-	C	๔	เกษตรอินทรีย์
๓๘	คลองเขื่อน	บางตลาด	๑	บางค่างควา							

แนวทางการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว

สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มงานส่งเสริมชุมชนท่องเที่ยววัฒนวิถึ

การจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

A

ชุมชนท่องเที่ยวดาวเด่น “Attractive”
(พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว)

มีค่าคะแนน 90 คะแนนขึ้นไป
(มีคะแนนในด้านที่ 1 40 คะแนนขึ้นไป)

B

ชุมชนท่องเที่ยวดาวรุ่ง “Brighten Star”
(มีแวว มีอนาคต ในการพัฒนาต่อยอด)

มีค่าคะแนน 80 - 89 คะแนน
(มีคะแนนในด้านที่ 1 40 คะแนนขึ้นไป)

C

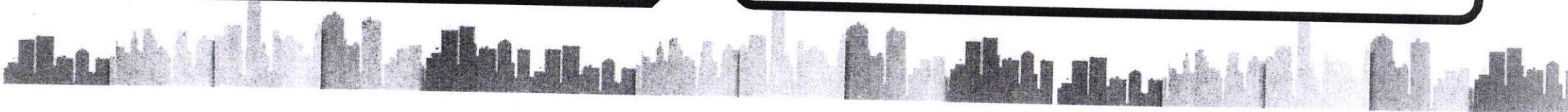
ชุมชนโดดเด่นเฉพาะด้าน “Case Study”
(มีความโดดเด่นเฉพาะทาง)

มีค่าคะแนนน้อยกว่า 90 (ค่าคะแนนในด้านที่ 1 น้อยกว่า 40 คะแนน)
แต่มีความโดดเด่นเฉพาะทางด้านอื่น

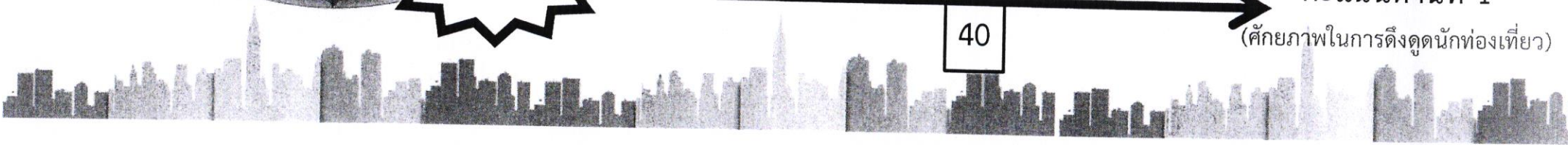
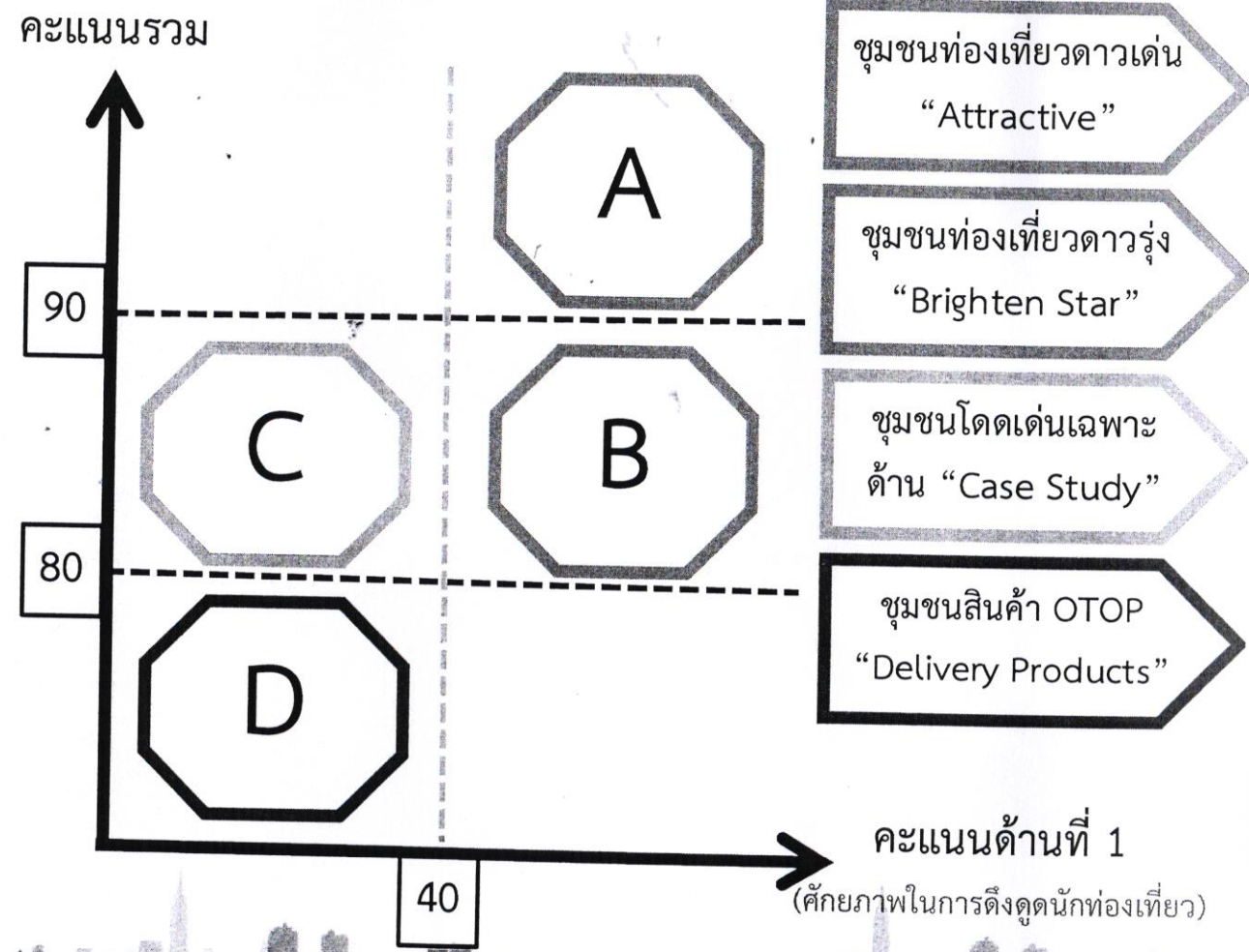
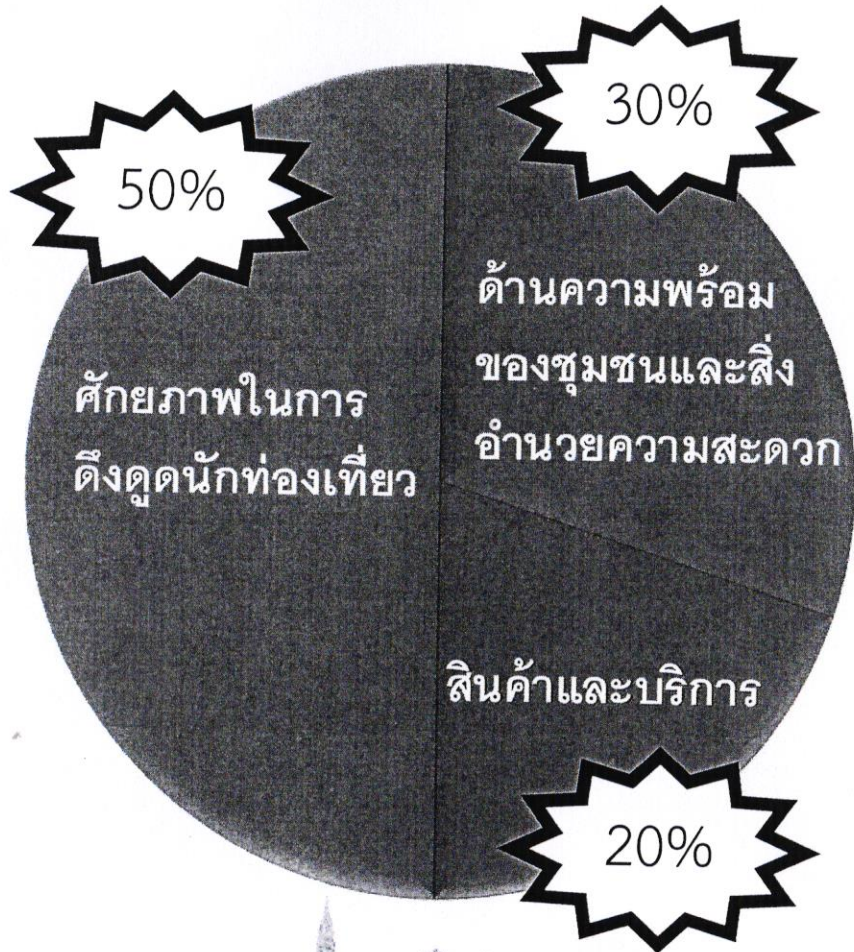
D

ชุมชนสินค้า OTOP “Delivery Products”
(นำสินค้าออกขาย)

มีค่าคะแนนน้อยกว่า 80
(ค่าคะแนนในด้านที่ 1 น้อยกว่า 40 คะแนน)

กรอบการพิจารณาจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

1. ด้านศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว (50 คะแนน)

แบบประเมินการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

ด้าน	ตัวชี้วัด	ข้อพิจารณา	คะแนนเต็ม	ค่าคะแนน	ระบบเกณฑ์การประเมิน
1. ด้านศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว	1) การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลัก	<ul style="list-style-type: none"> การดึงดูดนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวหลัก การเดินทางจากแหล่งท่องเที่ยวหลักถึงชุมชน ระยะเวลา ระยะทาง และความสะดวกในการเดินทาง ได้แก่ สภาพเส้นทาง การบริการยานพาหนะ 	10		
	2) จุดดึงดูดการท่องเที่ยวในชุมชน และการเป็นที่รู้จักในวงกว้าง	<ul style="list-style-type: none"> สถานที่ที่มีความโดดเด่น มีจุดดึงดูด มีจุดขายที่ชัดเจน เช่น ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมอัตลักษณ์ กิจกรรมการท่องเที่ยว การเป็นที่รู้จักในวงกว้าง และการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ 	10		
	3) สถิตินักท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อเดือน (จำแนกนักท่องเที่ยวทั่วไปและคณะศึกษาดูงาน) สถิติ ความสม่ำเสมอและความถี่ของการเข้ามาของนักท่องเที่ยว (ทุกสัปดาห์ ทุกเดือน ตามฤดูกาล หรือเทศกาลประจำปี) สามารถวิเคราะห์จำแนก (identify) กลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวหลักและรองได้ (การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผ่านช่องทางต่าง ๆ) แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน จำนวนนักท่องเที่ยวสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับของชุมชน 	10		
	4) การสร้างรายได้และการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยว ได้แก่ รายได้จากสินค้าและบริการ กิจกรรมการท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร การให้บริการด้านการเดินทาง และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีการสร้างรายได้ที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ของคนในชุมชนเพิ่มขึ้น และมีการกระจายรายได้และผู้รับประโยชน์ในชุมชน พิจารณาสัดส่วนของรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว 	10		
	5) เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ประสานนำนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> มีเครือข่ายการท่องเที่ยว เช่น ททท. อพท หรือ สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว บริษัททัวร์ โดยได้เคยมีการนำนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชน หรือเป็นชุมชนที่อยู่ในแพ็คเกจทัวร์ หรืออยู่ในสื่อประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยว มีการประสานเผยแพร่เชื่อมโยงปฏิทินท่องเที่ยวของชุมชน ปฏิทินกิจกรรมเชื่อมต่อการท่องเที่ยวหลัก มีช่วงที่ดึงดูดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน 	10		

คะแนนรวมด้านที่ 1

50

2. ด้านความพร้อมของชุมชนและสิ่งอำนวยความสะดวก (30 คะแนน)

ด้าน	ตัวชี้วัด	ข้อพิจารณา	คะแนนเต็ม	ค่าคะแนน	เหตุผลประกอบ
2. ด้านความพร้อมของชุมชนและสิ่งอำนวยความสะดวก	1) ความพร้อมขององค์กรและบุคลากร	<ul style="list-style-type: none"> มีองค์กรในชุมชนเพื่อการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว (พัฒนาต่อเนื่อง) ทั้งการบริหารจัดการในภาพรวมของชุมชนท่องเที่ยว และการบริหารของกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มีบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ในการประสานงานด้านการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ รวมทั้งนักเล่าเรื่องชุมชน นักสื่อความหมาย หรือมีคณาจารย์ท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีความเข้าใจและเห็นชอบร่วมกันในการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว เป็นเจ้าบ้านที่ดี 	10		
	2) การจัดระบบบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> มีกติกาของชุมชนด้านการท่องเที่ยว เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะ การจัดสรรและกระจายรายได้ โดยมุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนท่องเที่ยว มีมาตรการด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การดูแลชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงกรณีเจ็บป่วย อุบัติเหตุ มีแผนธุรกิจด้านการท่องเที่ยวชุมชน หรือแผนชุมชนด้านการท่องเที่ยว 	10		
	3) สิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> มีจุดบริการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว แผ่นพับ แผนที่ ป้ายบอกทาง ป้ายข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวกและสะอาดของเส้นทางในชุมชน ห้องน้ำ เป็นต้น มีบริการอำนวยความสะดวกในด้านการเดินทาง ทั้งการเดินทางในชุมชน และการเดินทางเข้าออกชุมชน มีที่พักในชุมชนหรือที่พักใกล้เคียงที่ได้มาตรฐาน มีความสะดวกในการเลือกพัก มีร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านของฝาก/ของระลึก ร้านค้าใกล้เคียง ที่นักท่องเที่ยวสามารถซื้ออาหาร เครื่องดื่ม และสิ่งของที่จำเป็นได้ 	10		
คะแนนรวมด้านที่ 2			30		

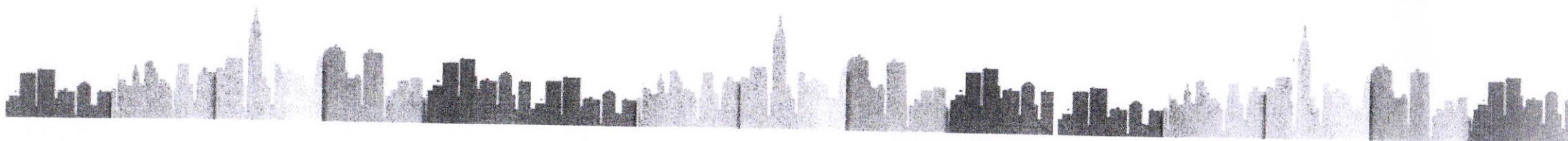
3. ด้านสินค้าและบริการ (20 คะแนน)

ด้าน	ตัวชี้วัด	ข้อพิจารณา	คะแนนเต็ม	ค่าคะแนน	ระบุเหตุผลประกอบ
3. ด้านสินค้าและบริการ	1) ความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์เฉพาะถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> • การเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเฉพาะถิ่น เช่น ต้องใช้วัตถุดิบเฉพาะถิ่น เฉพาะฤดูกาล หรืออาหาร/ผลไม้ ที่โดดเด่นในพื้นที่ หรือของฝากที่แสดงถึงการได้มาถึงสถานที่นั้น ๆ เช่น โปสการ์ด/เสื้อ/แมคเน็ต ที่มีรูปสถานที่ท่องเที่ยว • ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพและมาตรฐาน • ผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์ ที่สามารถดึงดูดให้คนเข้าไปซื้อ ชมกรรมผลิตที่ชุมชน มีจุดที่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวได้ 	10		
	2) บริการด้านการท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> • มีกิจกรรมบริการการท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม/ประเพณี/ประวัติศาสตร์/วิถีชีวิต/ธรรมชาติ/ผจญภัย/นิเวศน์/เกษตร เป็นต้น รวมทั้งการจัดโปรแกรมรองรับนักท่องเที่ยวในหลากหลายรูปแบบให้เลือกตามความต้องการของนักท่องเที่ยว และบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง • มีช่องทางการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อจองแพ็คเกจขอข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง สามารถรองรับการติดต่อได้ทุกช่องทาง เช่น ช่องทางออนไลน์ที่หลากหลาย การประสานงานทางโทรศัพท์ 	10		
คะแนนรวมด้านที่ 3			20		
คะแนนรวมทั้งสิ้น			100		

คำอธิบายรายละเอียดข้อพิจารณาตามแนวทาง การจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว

สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มงานส่งเสริมชุมชนท่องเที่ยววัฒนวิถิ

คำอธิบายรายละเอียดข้อพิจารณาตามเกณฑ์การจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว

1. ด้านศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว (50 คะแนน)

ตัวชี้วัด	คำอธิบายรายละเอียดข้อพิจารณา	ข้อมูลอ้างอิง
<p>1) การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลัก (10 คะแนน)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวหลัก โดยพิจารณาว่าแหล่งท่องเที่ยวหลักมีชื่อเสียงระดับใด ได้แก่ 1) ระดับนานาชาติ (มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ) 2) ระดับประเทศ (นักท่องเที่ยวชาวไทยโดยมาจากทุกภาค) 3) ระดับภาค/จังหวัดใกล้เคียง 4) ระดับจังหวัด หรือ 5) ระดับอำเภอ/ท้องถิ่น • การเดินทางจากแหล่งท่องเที่ยวหลักถึงชุมชน ระยะทาง และความสะดวกในการเดินทาง ได้แก่ สภาพเส้นทาง โดยอาจพิจารณาจากระยะเวลา หากสามารถเดินทางจากแหล่งท่องเที่ยวหลักถึงชุมชนได้ภายใน 30 นาที หรือ 1 ชั่วโมง ถือว่าอยู่ในช่วงที่นักท่องเที่ยวตัดสินใจได้ง่ายในการเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชน • ลักษณะการเดินทาง และการบริการยานพาหนะ มีที่จอดรถให้เลือก เช่น เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว รถโดยสารประจำทาง รถรับจ้าง หรือมีบริการรถให้เช่าในตัวเมือง เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> • การสืบค้นข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวหลัก มีข้อมูลที่แสดงถึงคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวหลัก หรือมีผู้กล่าวถึงแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ จำนวนมาก • ระยะทางและสภาพเส้นทาง สามารถบ่งบอกถึงระยะเวลาในการเดินทางได้ หรือมีข้อมูลอ้างอิงจากประสบการณ์ในการเดินทางที่ผ่านมา • สามารถสอบถาม/ตรวจสอบราคาของการบริการยานพาหนะในแต่ละรูปแบบได้
<p>2) จุดดึงดูดการท่องเที่ยวในชุมชนและการเป็นที่รู้จักในวงกว้าง (10 คะแนน)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • จุดดึงดูดการท่องเที่ยวในชุมชนมีความโดดเด่น มีจุดขายที่ชัดเจน เช่น ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อัตลักษณ์ กิจกรรมการท่องเที่ยว สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน • การเป็นที่รู้จักในวงกว้าง มีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ สามารถสืบค้นข้อมูลได้โดยง่าย 	<ul style="list-style-type: none"> • การสืบค้นข้อมูลของชุมชนท่องเที่ยว มีข้อมูลจุดดึงดูดการท่องเที่ยวในชุมชน ปรากฏในหลายเว็บไซต์หรือหลายแหล่งข้อมูล รวมทั้งแสดงข้อมูลที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว และมีผู้กล่าวถึงจำนวนมาก

1. ด้านศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว (ต่อ)

ตัวชี้วัด	คำอธิบายรายละเอียดข้อพิจารณา	ข้อมูลอ้างอิง
3) สถิตินักท่องเที่ยว (10 คะแนน)	<ul style="list-style-type: none">• จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อเดือน (จำแนกนักท่องเที่ยวทั่วไปและคณะศึกษาดูงาน)• สถิติ ความสม่ำเสมอและความถี่ของการเข้ามาของนักท่องเที่ยว (ทุกสัปดาห์ ทุกเดือน ตามฤดูกาล หรือเทศกาลประจำปี)• สามารถวิเคราะห์จำแนก (identify) กลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวหลักและรองได้ (การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผ่านช่องทางต่าง ๆ)• แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน• จำนวนนักท่องเที่ยวสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับของชุมชน	<ul style="list-style-type: none">• สามารถอ้างอิงการจัดเก็บข้อมูลได้ เช่น การจัดเก็บข้อมูลตามระบบรายงานของกรมการพัฒนาชุมชนผ่าน Google Sheet การสอบถามจากผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
4) การสร้างรายได้และการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว (10 คะแนน)	<ul style="list-style-type: none">• รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยว ได้แก่ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ของที่ระลึก อาหาร ผลไม้ เครื่องดื่ม รวมถึงรายได้ของร้านอาหาร ที่พัก การบริการยานพาหนะ กิจกรรมการท่องเที่ยว และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง• มีการสร้างรายได้ที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ของคนในชุมชนเพิ่มขึ้น และมีการกระจายรายได้และผู้รับประโยชน์ในชุมชน• พิจารณาสัดส่วนของรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none">• สามารถอ้างอิงการจัดเก็บข้อมูลได้ เช่น การจัดเก็บข้อมูลตามระบบรายงานของกรมการพัฒนาชุมชนผ่าน Google Sheet การสอบถามจากผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

1. ด้านศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว (ต่อ)

ตัวชี้วัด	คำอธิบายรายละเอียดข้อพิจารณา	ข้อมูลอ้างอิง
5) เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ประสานนำนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชน (10 คะแนน)	<ul style="list-style-type: none">• มีเครือข่ายการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อพท.) สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (สสปน.) สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สทท.) บริษัทประชารัฐรักสามัคคี หรือสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว บริษัททัวร์ โดยได้เคยมีผู้นำนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชน หรือเป็นชุมชนที่อยู่ในแพ็คเกจทัวร์ หรืออยู่ในสื่อประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยว• มีการประสานเผยแพร่เชื่อมโยงปฏิทินท่องเที่ยวของชุมชน ปฏิทินกิจกรรมเชื่อมต่อการท่องเที่ยวหลัก มีช่วงที่ดึงดูดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน	<ul style="list-style-type: none">• ข้อมูลที่แสดงถึงการเป็นเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว เช่น การประชุมร่วมกัน กิจกรรมที่ทำร่วมกัน• เส้นทางท่องเที่ยวในสื่อประชาสัมพันธ์ของภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว• ปฏิทินการท่องเที่ยว ปฏิทินกิจกรรม ของภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว• แพ็คเกจทัวร์ที่ปรากฏกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนของบริษัททัวร์ต่างๆ• ข้อมูลการเข้ามาของนักท่องเที่ยวที่มีการประสานงานผ่านภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว

2. ด้านความพร้อมของชุมชนและสิ่งอำนวยความสะดวก (30 คะแนน)

ตัวชี้วัด	คำอธิบายรายละเอียดข้อพิจารณา	ข้อมูลอ้างอิง
1) ความพร้อมขององค์กรและบุคลากร (10 คะแนน)	<ul style="list-style-type: none"> มีองค์กรในชุมชนเพื่อการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว (พัฒนาต่อเนื่อง) ทั้งการบริหารจัดการในภาพรวมของชุมชนท่องเที่ยว และการบริหารของกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มีบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ในการประสานงานด้านการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ รวมทั้งนักเล่าเรื่องชุมชน นักสื่อความหมาย หรือมีคณาจารย์ท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีความเข้าใจและเห็นชอบร่วมกันในการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว เป็นเจ้าบ้านที่ดี 	<ul style="list-style-type: none"> ข้อมูลที่แสดงโครงสร้างและการทำงานขององค์กรด้านการท่องเที่ยวโดย เช่น คณะกรรมการบริหารชุมชนท่องเที่ยว ชมรมด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน คณะกรรมการกลุ่มอาชีพ กลุ่ม OTOP กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวต่างๆ ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เช่น ผู้ประสานงานของชุมชนท่องเที่ยว ผู้ประสานงานของกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ผู้ประสานงานการจัดโฮมสเตย์ รวมทั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์ เช่น Feeder ของ Application ที่เกี่ยวข้อง ผู้ดูแลเว็บไซต์หรือเพจ หรือการจัดการข้อมูลออนไลน์ของชุมชน หรือผู้ทำหน้าที่เก็บภาพของชุมชนท่องเที่ยว ทั้งเชิงธรรมชาติ-ประวัติศาสตร์ กิจกรรม สินค้าและบริการต่างๆ เพื่อเผยแพร่ผ่านช่องทางต่างๆ หรือเชื่อมโยงข้อมูลกับเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว ข้อมูลเกี่ยวกับนักเล่าเรื่อง นักสื่อความหมาย มีคณาจารย์น้อย มีคณาจารย์ท้องถิ่น หรือผู้ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการต้อนรับนักท่องเที่ยว และสามารถให้ข้อมูลที่น่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวได้ ข้อมูลที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยว เช่น การดูแลรักษาความสะอาดและปรับปรุงพื้นที่สนับบริเวณบ้านการเข้าร่วมประชุม ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมกิจกรรม และร่วมกันเป็นเจ้าบ้านที่ดี ยิ้มแย้ม พุดคุยอย่างเป็นมิตร และให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยว
2) การจัดระบบบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว (10 คะแนน)	<ul style="list-style-type: none"> มีกติกาของชุมชนด้านการท่องเที่ยว เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะ การจัดสรรและกระจายรายได้ โดยมุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนท่องเที่ยว มีมาตรการด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การดูแลชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงกรณีเจ็บป่วย อุบัติเหตุ มีแผนธุรกิจของชุมชนท่องเที่ยว หรือแผนชุมชนด้านการท่องเที่ยว 	<ul style="list-style-type: none"> ระเบียบ กติกา ข้อตกลง ข้อกำหนด ในด้านการบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยว โดยมีการประกาศให้ทราบ และมีมาตรการในการปฏิบัติ โดยบังคับใช้กับผู้เกี่ยวข้อง เช่น กรรมการ สมาชิก ผู้ประกอบการ คนในชุมชน หรือนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนท่องเที่ยว มาตรการด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เช่น การเดินทางในชุมชน ความปลอดภัยทางน้ำ (คุณภาพมาตรฐานของอุปกรณ์/พาหนะ/ผู้ให้บริการ และมีเสื้อชูชีพ) ความปลอดภัยในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมในชุมชน และมาตรการรองรับกรณีเกิดอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วยฉุกเฉิน ข้อมูลแผนธุรกิจด้านการท่องเที่ยวชุมชน หรือแผนชุมชนด้านการท่องเที่ยว รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผน หรือกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผนได้ขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

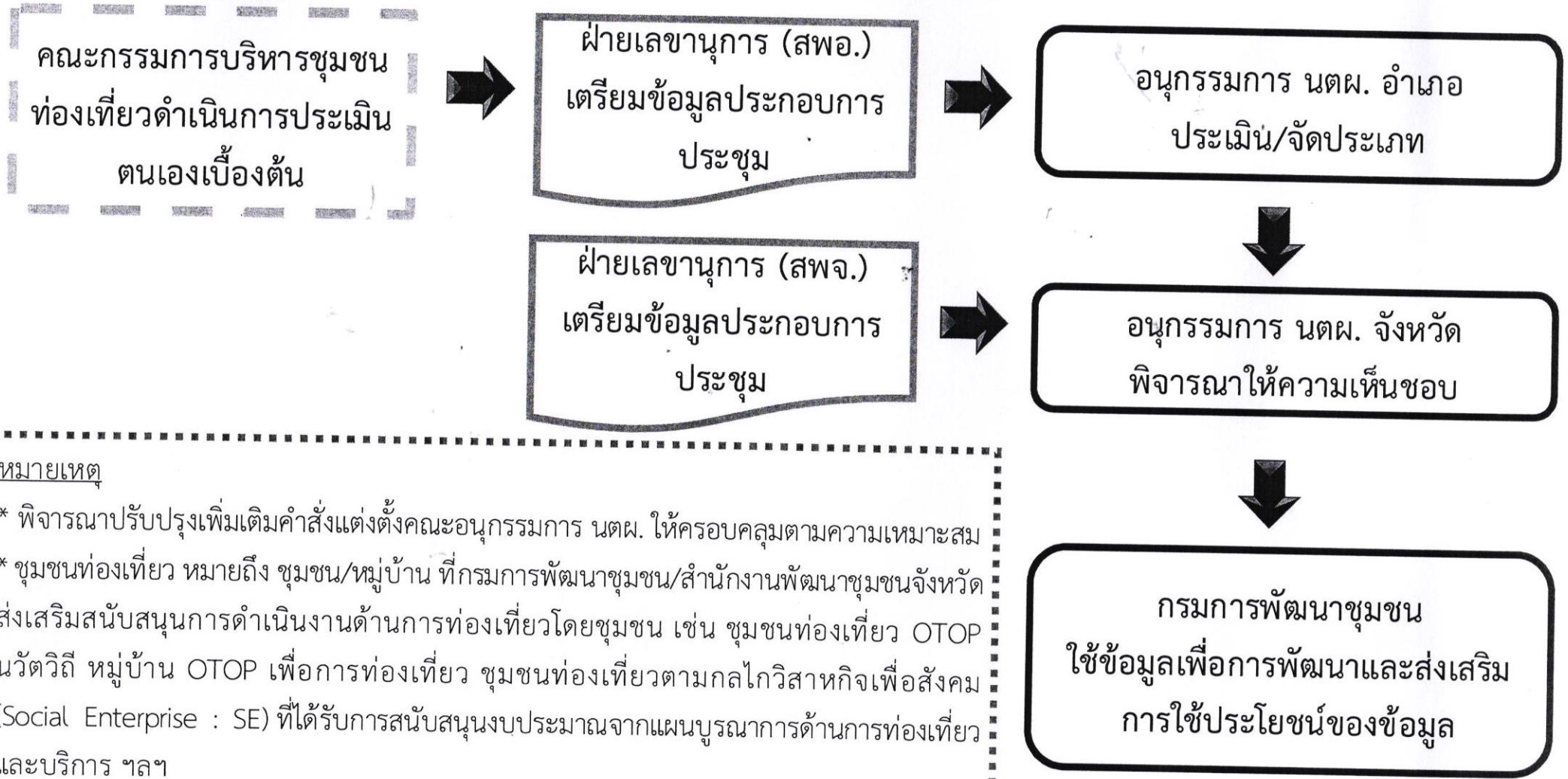
2. ด้านความพร้อมของชุมชนและสิ่งอำนวยความสะดวก (ต่อ)

ตัวชี้วัด	คำอธิบายรายละเอียดข้อพิจารณา	ข้อมูลอ้างอิง
<p>3) สิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว (10 คะแนน)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • มีจุดบริการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว แผ่นพับ แผนที่ • ป้ายบอกทาง ป้ายข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวกและสะอาดของเส้นทางในชุมชน หอ่งน้ำ เป็นต้น • มีบริการอำนวยความสะดวกในด้านการเดินทาง ทั้งการเดินทางในชุมชน และการเดินทางเข้าออกชุมชน • มีที่พักในชุมชนหรือที่พักใกล้เคียงที่ได้มาตรฐาน มีความสะดวกในการเลือกพัก • มีร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านของฝาก/ของระลึก ร้านค้าใกล้เคียง ที่นักท่องเที่ยวสามารถซื้ออาหาร เครื่องดื่ม และสิ่งของที่เป็นไปได้ 	<ul style="list-style-type: none"> • สถานที่ซึ่งกำหนดให้เป็นจุดบริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น แผ่นพับ แผนที่ ข้อมูลโปรแกรม แพคเกจ ที่พัก การเดินทาง สินค้าและบริการในชุมชน รวมถึงช่องทางในการติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติม • ป้ายบอกทาง ซึ่งช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปยังชุมชน รวมถึงสถานที่ที่น่าสนใจ จุดบริการต่างๆ ในชุมชน • ความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยของเส้นทางและภูมิทัศน์ในชุมชน • หอ่งน้ำที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวในจุดต่างๆ ได้อย่างเพียงพอ และมีความสะอาด (รวมถึงหอ่งน้ำในร้านอาหาร หรือบ้านเรือนใกล้เคียงกับสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนที่ยินดีให้บริการกับนักท่องเที่ยว) • ข้อมูลเกี่ยวกับยานพาหนะในการเดินทางเข้าออกชุมชน และการเดินทางภายในชุมชน ได้แก่ รถโดยสาร รถยนต์รับจ้าง รถจักรยานยนต์รับจ้าง รถสามล้อ รถราง จักรยาน เรือรับจ้าง เรือข้ามฟาก การบริการรถเช่า การบริการพาหนะที่เชื่อมโยงไว้ในกิจกรรมบริการอื่นๆ • ข้อมูลที่พักภายในชุมชน หรือที่พักภายนอกชุมชนที่มีความสะดวกในการเดินทาง ระยะทาง ระยะเวลาในการเดินทาง ที่สามารถเลือกพักได้โดยสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น โฮมสเตย์ รีสอร์ท โรงแรม ลานกางเต็นท์ ฯลฯ • ข้อมูลร้านอาหาร ร้านกาแฟ ร้านของฝาก ร้านสะดวกซื้อ ร้านของชำในชุมชน หรือตู้กดเครื่องดื่มอัตโนมัติ ฯลฯ ซึ่งอยู่ในชุมชน หรือชุมชนใกล้เคียง ที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกซื้ออาหาร เครื่องดื่มของฝาก หรือสิ่งของจำเป็นอื่นๆ ได้

3. ด้านสินค้าและบริการ (20 คะแนน)

ตัวชี้วัด	คำอธิบายรายละเอียดข้อพิจารณา	ข้อมูลอ้างอิง
<p>1) ความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์เฉพาะถิ่น (10 คะแนน)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเฉพาะถิ่น เช่น ต้องใช้วัตถุดิบเฉพาะถิ่น เฉพาะฤดูกาล หรืออาหาร/ผลไม้ ที่โดดเด่นในพื้นที่ หรือของฝากที่แสดงถึงการได้มาถึงสถานที่นั้น ๆ เช่น โปสการ์ด/เสื้อ/แมคเน็ต ที่มีรูปสถานที่ท่องเที่ยว • ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพและมาตรฐาน • ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์ ที่สามารถดึงดูดให้คนเข้าไปซื้อ ชมการผลิตที่ชุมชน มีจุดที่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวได้ 	<ul style="list-style-type: none"> • ข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP ผลิตภัณฑ์ภายในชุมชน ที่มีความโดดเด่น แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน โดยอาจใช้วัตถุดิบเฉพาะถิ่น เฉพาะฤดูกาล หรือเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมา รวมถึงผลไม้ที่มีความโดดเด่นของพื้นที่นั้น หรืออาหารถิ่น หรืออาหารที่มีชื่อเสียงในพื้นที่ • ข้อมูลผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่ผลิตขึ้นมาเพื่อสื่อถึงเอกลักษณ์ของชุมชนท่องเที่ยว มีรูปหรือข้อความปรากฏอยู่บนสินค้า หรือพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้เป็นของที่ระลึก เช่น เสื้อ หมวก พวงกุญแจ โปสการ์ด แมคเน็ต แก้ว เซรามิก สมุดที่ปกหุ้มด้วยผ้าพื้นเมือง ฯลฯ • ข้อมูลการรับรองคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ เช่น OTOP 3 – 5 ดาว มผช. มาตรฐาน ออย. เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย ฯลฯ • ข้อมูลผลิตภัณฑ์เด่นที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปซื้อ หรือชมการผลิต ที่แหล่งผลิตในชุมชนได้
<p>2) บริการด้านการท่องเที่ยว (10 คะแนน)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • มีกิจกรรมบริการการท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม/ประเพณี/ประวัติศาสตร์/วิถีชีวิต/ธรรมชาติ/ผจญภัย/นิเวศน์/เกษตร เป็นต้น รวมทั้งการจัดโปรแกรมรองรับนักท่องเที่ยวในหลากหลายรูปแบบให้เลือกตามความต้องการของนักท่องเที่ยว และบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง • มีช่องทางการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อจองแพ็คเกจขอข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง สามารถรองรับการติดต่อได้ทุกช่องทาง เช่น ช่องทางออนไลน์ที่หลากหลาย การประสานงานทางโทรศัพท์ 	<ul style="list-style-type: none"> • ข้อมูลกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เช่น การพอรำต้อนรับ การบายศรีสู่ขวัญ การนำชมเส้นทางท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เชิงเกษตร เส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การนำชมโบราณสถาน โบราณวัตถุ การไหว้พระ รถรางนำเที่ยว ล่องแพ พายเรือคายัค พาปั่นจักรยานชมจุดต่างๆ ของเส้นทางในชุมชน การดับบาตรตอนเช้า การชมหิ่งห้อยยามค่ำคืน ฯลฯ • ข้อมูลการบริการที่มีรองรับนักท่องเที่ยว เช่น นวดแผนไทย โฮมสเตย์ ฯลฯ • ข้อมูลกิจกรรมที่บรรจุไว้ในโปรแกรม หรือแพ็คเกจการท่องเที่ยวโดยชุมชน • ข้อมูลกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถร่วมผลิตสินค้า ร่วมทำอาหาร ร่วมดำนา/เกี่ยวข้าว เก็บผลไม้ แปรรูปอาหาร ทอผ้า เย็บผ้าด้วยมือ เพ้นท์เสื้อ/กระเป๋า ฯลฯ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำ ได้เห็นคุณค่าของผลิตภัณฑ์นั้นๆ และสามารถนำกลับไปเป็นของที่ระลึกได้ • ข้อมูลที่แสดงถึงช่องทางการติดต่อที่มีประสิทธิภาพ ที่ปรากฏข้อมูลการประชาสัมพันธ์ชุมชนท่องเที่ยว โดยมีชื่อผู้ประกอบการ หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ หรือติดต่อผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ ฯลฯ เพื่อรองรับการจองแพ็คเกจ การขอข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมบริการต่างๆ

ขั้นตอนการดำเนินการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

หมายเหตุ

- * พิจารณาปรับปรุงเพิ่มเติมคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ นตผ. ให้ครอบคลุมตามความเหมาะสม
- * ชุมชนท่องเที่ยว หมายถึง ชุมชน/หมู่บ้าน ที่กรมการพัฒนาชุมชน/สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวตามกลไกวิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise : SE) ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากแผนบูรณาการด้านการท่องเที่ยวและบริการ ฯลฯ

ตัวอย่างแบบประเมินการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว

แบบประเมินการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว

ชื่อหมู่บ้าน รหัสหมู่บ้าน..... หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....

- ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
 หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว
 หมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน (SE)

ด้าน	ตัวชี้วัด	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	รวม	ระบุเหตุผลประกอบ
1. ด้านศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว	1) การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลัก	10			
	2) จุดดึงดูดการท่องเที่ยวในชุมชนและการเป็นที่รู้จักในวงกว้าง	10			
	3) สถิตินักท่องเที่ยว	10			
	4) การสร้างรายได้และกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว	10			
	5) เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ประสานนำนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชน	10			
2. ด้านความพร้อมของชุมชนและสิ่งอำนวยความสะดวก	1) ความพร้อมขององค์กรและบุคลากร	10			
	2) การจัดระบบบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว	10			
	3) สิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	10			
3. ด้านสินค้าและบริการ	1) ความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์เฉพาะถิ่น	10			
	2) บริการด้านการท่องเที่ยว	10			
	รวม	100			ประเภท.....

หมายเหตุ กรณีเป็นชุมชนท่องเที่ยวประเภท C โปรดระบุความโดดเด่นเฉพาะทางดังนี้ (เลือกได้เพียง 1 ข้อ)

- 1.หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง 2.บริหารจัดการกองทุนชุมชน 3.บริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม 4.เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย
 5.ประเภทอื่นๆ โปรดระบุ.....

สรุปผลการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว

ทะเบียนชุมชนท่องเที่ยว						ประเภทชุมชนท่องเที่ยว			เกณฑ์การประเมินหมู่บ้าน										ประเภทชุมชนท่องเที่ยว (A,B,C,D)	ความโดดเด่นเฉพาะด้านของชุมชน	กรณีเป็นหมู่บ้านประเภท C โปรตรระบุความโดดเด่นเฉพาะทาง (1,2,3,4,5)	หมายเหตุ (กรณีเป็นหมู่บ้านประเภท C (5) โปรตรระบุความโดดเด่นเฉพาะทาง)	พิกัดชุมชนท่องเที่ยว					
ที่	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่	ชื่อบ้าน	รหัสหมู่บ้าน	ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว	หมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน (SE)	1. ด้านศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว					2. ด้านความพร้อมของชุมชนและสิ่งอำนวยความสะดวก			3. ด้านสินค้าและบริการ						รวม				
										1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	3.1							3.2			
1	อำนาจเจริญ	พระอาทิตย์	สีจ้จะ	1	แสงสว่าง	36030301	/				8	8	7	8	8	10	9	9	10	9	86	C	1	5	หมู่บ้านสีล 5	41.40358, 2.17403		

- หมายเหตุ : ความโดดเด่นเฉพาะด้านของชุมชน
๑. ชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์รูปแบบธรรมชาติ/นิเวศ
 ๒. ชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบศิลปวัฒนธรรม
 ๓. ชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบเกษตรกรรม
 ๔. ชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์รูปแบบการส่งเสริมสุขภาพ

แบบจัดเก็บข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
ผ่าน Application
จังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่	เรื่อง	รายละเอียด	ภาพประกอบ
๑	หมู่ที่/ชื่อบ้าน/ตำบล	ระบุชื่อบ้าน/หมู่ที่/ตำบล/อำเภอ ให้ชัดเจน	- เป็นภาพสถานที่ที่น่าสนใจของชุมชน - ภาพที่สื่อถึงอัตลักษณ์ของชุมชน - ภาพที่ตั้งจุดนักท่องเที่ยวได้
๒	รายละเอียด/แนะนำชุมชน	แนะนำชุมชนให้เป็นที่รู้จักโดยสังเขป	- เป็นภาพสถานที่ที่น่าสนใจของชุมชน - ภาพที่สื่อถึงอัตลักษณ์ของชุมชน - ภาพป้ายชุมชน
๓	รายละเอียดการเดินทาง (How To Go)	วิธีการเดินทางไปยังชุมชน เช่นเส้นทาง/พาหนะ/ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง	แผนที่การเดินทาง
๔	รายละเอียดแผนที่ (MAP) ภายในชุมชน	ระบุรายละเอียดในแผนที่ สำหรับการเดินทางไปยังจุดท่องเที่ยวภายในชุมชน เช่น จะเดินทางไปยังจุดที่ขายสินค้า OTOP ในชุมชนนี้ อย่างไร	รูปภาพแผนที่ในชุมชน
๕	รายละเอียดแ่งเล็กแ่งใหญ่	ระบุรายละเอียดในแผนที่ สำหรับการเดินทางไปยังจุดท่องเที่ยวแ่งเล็ก/ใหญ่ ต่อจากการเที่ยวในชุมชนนี้	รูปภาพแผนที่แ่งเล็กแ่งใหญ่
๖	ผลิตภัณฑ์ OTOP จำนวน ๔ ผลิตภัณฑ์	ชื่อผลิตภัณฑ์..... รายละเอียดผลิตภัณฑ์..... เบอร์โทร..... E mail..... Web..... Face book.....	ภาพแผนที่ รูปภาพปก..... ภาพประกอบ ๑..... ภาพประกอบ ๒..... ภาพประกอบ ๓.....
๗	อาหารถิ่นรสไทยแท้ (คาว/หวาน)	ชื่ออาหารถิ่นรสไทยแท้ รายละเอียดอาหาร..... เบอร์โทร..... E mail..... Web..... Face book..... VDO แนะนำ (Link)..... สถานที่ติดต่อ.....	ภาพแผนที่ รูปภาพปก..... ภาพประกอบ ๑..... ภาพประกอบ ๒..... ภาพประกอบ ๓.....
๘	ประเพณี/กิจกรรมท่องเที่ยว	ชื่อประเพณี/กิจกรรม..... รายละเอียด (ระบุชื่อ)..... เบอร์โทร..... E mail..... Web..... Face book..... VDO แนะนำ (Link).....	ภาพแผนที่ รูปภาพปก..... ภาพประกอบ ๑..... ภาพประกอบ ๒..... ภาพประกอบ ๓.....

ที่	เรื่อง	รายละเอียด	ภาพประกอบ
		สถานที่ติดต่อ.....	
๙	สถานที่ท่องเที่ยว	ชื่อสถานที่..... รายละเอียด..... เบอร์โทร..... E mail..... Web..... Face book..... VDO แนะนำ (Link)..... สถานที่ติดต่อ.....	ภาพแผนที่ รูปภาพปก..... ภาพประกอบ ๑..... ภาพประกอบ ๒..... ภาพประกอบ ๓.....
๑๐	ที่พัก/โฮมสเตย์	ชื่อสถานที่..... รายละเอียด..... เบอร์โทร..... E mail..... Web..... Face book..... VDO แนะนำ (Link)..... สถานที่ติดต่อ.....	

หมายเหตุ : ไฟล์ภาพ นามสกุล .png / .gif / .jpg ขนาด ไม่เกิน ๕ MB (ขนาดแนะนำ ๘๐๐ x ๔๕๐)